Ніва

БЕЛАРУСКІ ТЫДНЁВІК

ОРГАН ГАЛОЎНАГА ПРАЎЛЕННЯ БЕЛАРУСКАГА ГРАМАДСКА-КУЛЬТУРНАГА ТАВАРЫСТВА

№ 9 (835) ГОД XVII БЕЛАСТОК 27 ЛЮТАГА 1972 г. ЦАНА 60 гр.

ГОНАР СЛУЖЫЦЬ НАРОДУ

Ва ўсёй краіне шырыцца працоўны ўздым. Жыхары гарадоў і вёсак прыступаюць да ажыццяўлення пастаноў VI з'езду ПАРП, пастаноў, якія з'яўляюцца выбарнай платформай Фронту адзінства народу. Кожны свядомы чалавек нашай краіны намагаецца лепш працаваць, даваць больш прадукцыі, праяўляць больш адказнасці за павераныя яму функцыі. Таксама і Уладзіслаў Задыковіч, солтыс вёскі Крыніцке і радны ГРН у Заблудаве, пачаў праяўляць больш самаахвярнасці ў працы, пачаў задумоўвацца над тым, чым ён можа дапамагчы дзяржаве ў выкананні грандыёзных задач. Перш за ўсё ён як сакратар мясцовага гуртка ЗСЛ добра пазнаёміўся з пастановамі партыі і ўбачыў масу задач для сябе як гаспадара і як мясцовага дзеяча. У пастанове з'езду, між іншым, гаворыцца аб неабходнасці павелічэння жывёлагадоўлі, а гэта азначае адначасова павелічэнне колькасці мяса і малака. І вось у гэтым месцы якраз у яго гаспадарцы ёсць нявыкарыстаныя рэзервы. Можна павялічыць колькасць кароў, колькасць дастаўкі малака і мяса. Зараз ва Уладзіслава Задыковіча 6 кароў. Гэта ўжо не мала як на 7-гектаровага гаспадара. Але ён пагалоўе быдла плануе яшчэ значна павялічыць. Яшчэ больш зверне

ўвагі на павелічэнне ўраджаю збожжа і сенажацяў. У гэтым дапамагалі і дапамогуць яму сельскагаспадарчыя веды, якія атрымаў ён на розных курсах, у сельскагаспадарчым тэхнікуме ў Дайлідах, а таксама шляхам супрацоўніцтва з навуковай сельскагаспадарчай доследнай установай у Шэпетове. Як заўсёды, навінкі прагрэсу ў сельскай гаспадарцы ад яго пераймаюць аднавяскоўцы. Гэтак было калісьці з мінеральнымі ўгнаеннямі, вапнаваннем глебы, сіласнымі ямамі і шырокім выкарыстаннем сельскагаспадарчых машын з мясцовага сельгасгуртка.

А чым займаецца Задыковіч у вясковых справах? Ёсць іх шмат, і тут роля яго не малая. У калодзежах не хапае вады. А вада неабходная і для людзей і для развіцця жывёлагадоўлі. І таму ідуць намаганні, каб пабудаваць глыбінны (артэзіянскі) калодзеж.

Неабходна таксама павялічыць васьмікласную школу і адрамантаваць дарогу ў Заблудава. У гэтых вялікіх працах вёскі патрабуецца не мала грамадскай працы, і Уладзіслаў Задыковіч з'яўляецца яе арганізатарам. Адным словам, добра ён служыць сваім аднавяскоўцам і нездарма з'яўляецца кандыдатам на пасла ў Сейм.

Тэкст і фота Я. Цялушэцкі

Вуліца Кастуся Каліноўскага ў Беластоку. *Фота Цаф — Сянько*

ШУКАЮЧЫ ДАДАТКОВЫХ МІЛЬЁНАЎ

Ад прадпрыемства да прадпрыемства па цэлай нашай краіне раздаецца воклік: «Шукаем дваццаці мільярдаў злотых!» З такім заклікам да рабочых звярталіся Цэнтральны Камітэт партыі і ўрад нашай краіны. Дадатковыя мільёны знайсці можна ў лепшай арганізацыі вытворчасці, у лепшай працы.

Узнікае аднак пытанне: ці дбайная праца павінна абавязваць толькі прамысловыя прадпрыемствы? А сяляне, тым больш сяляне сельскагаспадарчай Беласточчыны? Ці не варта, каб уважна разгледзеліся па сваіх панадворках, па сваіх палях. І на суседаву дзялянку таксама не зашкодзіць кінуць крытычным вокам. Не дзеля пустой цікавасці — вядома ж! А мо дзе нейкі кусок зямлі застаўся незасеяны? Чаму? Так, сур'ёзна трэба адказаць на гэтае пытанне і сабе, і суседу, бо справа вельмі важная. Нават у пастановах VI з'езду ПАРП звярнулі на гэта ўвагу. «*Важным стымулам, ад якога залежыць выкананне прадукцыйных задач у сельскай гаспадарцы,* — чытаем там, — *з'яўляецца далейшае паляпшэнне гаспадарання зямлёю шляхам болей інтэнсіўнага выкарыстання ўсіх зямельных угоддзяў і павышэння аховы іх перад займаннем на мэты, не звязаныя з сельскай гаспадаркай*».

Дык варта ўважна абыйсці свае пасевы. Ваяводскія ўлады ў Беластоку спадзяюцца, што ў гэтым годзе плошча пасеваў павялічыцца звыш чым на *2 працэнты.*

Што? Нібы мала? А ведаеце вы, што ў маштабе ваяводства гэтыя *два працэнты складуць каля 20-ці тысяч гектараў?* Тут ужо няма з чаго смяяцца. Бо хопіць уявіць сабе такі абшар хаця б пад жытам. Бачым перад вачыма зялёнае мора, з якога ў жніво пасыплецца залатое зерне. Пры нядрэнным ураджаі, такім, для прыкладу, які быў на Беласточчыне ў мінулым годзе, *з двух гэтых працэнтаў дадатковых пасеваў змаглі б мы атрымаць амаль чатырыста тысяч цэнтнераў збожжа.* Лічачы па 300 зл. за цэнтнер, *маем ужо 120 мільёнаў злотых.* Вось яны — дадатковыя мільёны! Дык разглядацца варта. Яшчэ не позна, яшчэ вясенняя сяўба перад намі, яшчэ можна паспець рабіць тое, на што не хапіла часу перад зімой.

Заадно не зашкодзіць паглядзець, што ў нашай сіласнай яме. Ці сапраўды сілас, які з'яўляецца для жывёліны смачнай каўбаскай? А мо там толькі нейкае старое смецце, снег і балота. Бо і так бывае. Вось у мінулым годзе, прыпомнілася мне, больш чым палова сялян у Мілейчыцкай грамадзе выкарыстоўвала свае сіласныя ямы якраз не дзеля прадукцыі сіласу. Падобна было ў Гайнаўскім павеце і ў другіх раёнах Беласточчыны. *А гэта ж таксама дадатковыя мільёны змарнаваных залатовак.*

Найлепш у гэтым пераканацца менавіта цяпер, у прадвесневы перыяд. Зараз жа найбольш інтэнсіўны час выкарыстання ў гаспадарцы сіласу. Селянін, які падумаў пра тое восенню, цяпер ходзіць як герой і ў кулак смяецца. Яго кароўкі адкормленыя як след, адплочваюць яму малаком, а за малако — вядома ж — чыстая валюта. І зноў — *сотня да сотні ды назбіраецца мільён.*

Малачарні Беласточчыны рыхтуюцца купіць ад сялян у гэтым годзе прыблізна 380 мільёнаў літраў малака. Гэта ж поўнае возера белай высакаякаснай сыравіны. Найбольш, бо амаль 40 мільёнаў літраў, дастаўляць яго гаспадары Беластоцкага павету. Яны і ў мінулым годзе заваявалі тут ваяводскае першынство. На другім месцы (амаль 37 мільёнаў літраў) знаходзіцца Бельскі павет, за ім — Сямяціцкі. А ўжо Гайнаўшчына — адстае далёка. Чаму? Ці на прынараўскіх і на другіх сенажацях не было ўмоў, каб разводзіць жывёлагадоўлю, каб сеяць высакаякасную траву, каб збіраць дадатковыя мільёны?

Працяг на стар. 4

БГКТ хроніка

■ Прэзідыум беластоцкага (павятовага) аддзела 10 лютага на сваім пасяджэнні разгледзеў наступныя справы: 1) Падрыхтоўка агляду тэатральных калектываў і беларускай песні — 72. Першы агляд адбудзецца ў сакавіку, а другі — у красавіку. 2) План працы прэзідыума і аддзела на 1972 год. 3) Справа падрыхтоўкі справаздачна - выбарнай канферэнцыі аддзела.

У пасяджэнні прынялі ўдзел кіраўнік аддзела культуры павятовай рады нарадовай у Беластоку Аляксандр Трусяк, працаўнік культурна-асветнай парадні аддзела культуры Ізабэла Пулторак, прадстаўнік павятовага праўлення «Рух» Уладзіслаў Відэвіч і прадстаўнік акруговага праўлення добраахвотных пажарных каманд Рышард Гутоўскі. Вёў прэзідыум Янка Цялушэцкі.

■ 11 лютага адбыўся справаздачна - выбарны сход гарадскога гуртка БГКТ у Саколцы. Справаздачу аб працы гуртка зрабіў яго старшыня Уладзімір Аніська. Пасля дыскусіі аб далейшых напрамках працы гуртка прысутныя выбралі новае праўленне і дэлегатаў на канферэнцыю аддзела. У склад праўлення ўвайшлі: Іван Сідар — старшыня, Аляксандр Пракапюк — сакратар, Уладзімір Цілюлька — скарбнік, Уладзімір Васілюк і Уладзімір Місевіч — члены. Членам БГКТ уручаны былі новыя легітымацыі. Вёў пасяджэнне Аляксандр Рафаловіч.

■ 12 лютага ў Гданьску і 13 лютага ў Беластоку адбыліся справаздачна-выбарныя канферэнцыі аддзелаў (справаздачу надрукуем у наступных нумарах «Нівы»).

■ 13 лютага гарадскі аддзел БГКТ у Беластоку арганізаваў цікавую вечарыну для моладзі.

■ Гуртох БГКТ у Трасцяніцы (Гайнаўскі павет) на апошнім сваім сходзе прыняў у рады БГКТ 10 новых членаў.

■ Гарадскі аддзел БГКТ у Беластоку ў сваёй дзейнасці шмат увагі прысвячае моладзі сярэдніх школ. Для яе арганізоўвае аддзел шмат мерапрыемстваў. Таксама 14 лютага адбылася вечарына для школьнікаў IV класа малочнага тэхнікума ў Беластоку і навучэнцаў тэхнікума механізацыі сельскай гаспадаркі ў Супраслі. (мх)

Падзеі ◊ Здарэнні ◊ Факты ◊ Каментарыі ◊ Весткі

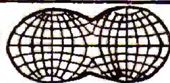 **СВЕТ** **БССР** **ПОЛЬШЧА** **ВАЯВОДСТВА**

«МЕСЯЦ — 20»

У адпаведнасці з праграмай даследавання касмічнай прасторы 14 лютага 1972 года ў Савецкім Саюзе ажыццёўлены запуск аўтаматычнай станцыі «Месяц — 20».

Мэта палёту — далейшае правядзенне навуковых даследаванняў Месяца і калямесяцавай прасторы.

Запуск станцыі да Месяца зроблены з арбіты штучнага спадарожніка Зямлі.

СУСВЕТНАЯ АСАМБЛЕЯ

У Палацы кангрэсаў у Версалі адбылася Сусветная асамблея за мір і незалежнасць народаў Індакітая.

1972 год аб'яўлены годам барацьбы супраць вайны ў Індакітаі. Амерыканскія прыхільнікі міру разгорнуць вясной шырокую антываенную кампанію, буйныя маніфестацыі ў падтрымку народаў Індакітая адбудуцца таксама ў іншых краінах свету.

У Сусветнай асамблеі ўдзельнічалі пасланцы з 84 краін.

СУРОВАЯ ЗІМА

Суровая зіма выдалася ў гэтым годзе ў Іране. У выніку марозаў, якія насталі за моцнымі снегападамі, у паўночных і заходніх раёнах краіны загінула 60 чалавек. З-за снежных заносаў на высакагорнай дарозе, якая звязвае ўзбярэжжа Каспійскага мора з Тэгеранам, затрымаліся прыкладна 4 тысячы пасажыраў і вадзіцеляў аўтамашын.

БАЗЫ Ў ГРЭЦЫІ...

На сесіі савета НАТО, якая адбылася ў снежні мінулага года ў Брусэлі, Злучаныя Штаты навязалі сваім саюзнікам план стварэння ў дадатак да 6-га амерыканскага флоту аб'яднанай натаўскай эскадры ў Міжземным моры з удзелам караблёў ЗША, Англіі, Італіі, Грэцыі і Турцыі. Для размяшчэння ўсёй гэтай армады і з мэтай узмацнення сваёй ваеннай актыўнасці ва Усходнім Міжземнамор'і натаўскія стратэгі шукаюць надзейнай базы. Вынікам пошукаў з'явілася пагадненне паміж Вашынгтонам і Афінамі аб стварэнні ў грэчаскім порце Пірэй пастаяннай базы 6-га амерыканскага флоту. За гэту паслугу ЗША будуць пастаўляць афінскай хунце самалёты «Фантам» і іншую ваенную тэхніку.

...І ПЛАНЫ Ў АДНОСІНАХ ДА КІПРА

Такія ж планы верхаводы НАТО выношваюць і ў адносінах да Кіпра. Ім хацелася б ажыццявіць на востраве пераварот па грэчаскаму ўзору, адхіліць Макарыёса і стварыць там паслухмяны ім урад, які згадзіўся б на ўступленне Кіпра ў Паўночнаатлантычны блок і на ператварэнне вострава ў «непатапляемы авіяносец» НАТО.

«АГУЛЬНЫ РЫНАК» — ЦЭНЫ

Уступленне Англіі ў «Агульны рынак», паводле даных англійскага друку, прывядзе да росту цэн на прадукты харчавання прыкладна на 20 працэнтаў. Пры гэтым масла падаражае на 70—90 працэнтаў, цукар — на 25—75 працэнтаў, а ялавічына — на 20—40 працэнтаў.

Не выпадкова таму больш за 70 працэнтаў англічан рашуча выказаліся супраць далучэння да «шасцёркі». Супраць уступлення Англіі ў ЕЭС выступілі таксама каля 30 парламентарыяў — кансерватараў.

А. К.

ПЛЕНУМ САЮЗА ПІСЬМЕННІКАЎ БССР

16 лютага г.г. адбыўся ў Мінску пленарнае пасяджэнне праўлення Саюза пісьменнікаў БССР. Яно абмеркавала пастанову Цэнтральнага Камітэта КПСС «Аб літаратурна-мастацкай крытыцы». З дакладам «Стан і задачы беларускай літаратурнай крытыкі» выступіў на пленуме намеснік старшыні праўлення Саюза пісьменнікаў БССР І. П. Мележ.

ПІНСК 2000 ГОДА

Па генеральным плане да 2000 года насельніцтва горада Пінска павялічыцца да 200 тысяч чалавек. Новы квартал жылых 10-ці і 14-ціпавярховых дамоў намечана ўзвесці на вуліцах Першамайскай і Брэсцкай. Комплекс з 9-ціпавярховых дамоў упрыгожыць набярэжную ракі Піны. У Пінску будуць разбудаваны заводы машынабудавання.

ДЛЯ ВЕТЭРАНАЎ ВАЙНЫ

У маляўнічым прыгарадзе Мінска адкрыты новы лячэбны комплекс Рэспубліканскага шпіталя інвалідаў Вялікай Айчыннай вайны. Новая гуманітарная пляцоўка вельмі багата абсталявана. Утульныя палаты размешчаны тут на аднаго, двух і трох хворых. Побач лячэбнага корпуса пабудаваны так званы грамадскі блок, у якім — актавая зала, кінаўстаноўка, бібліятэка з чытальняй. Для патрэб пацыентаў устаноўлена 17 тэлевізараў.

КНІЖНЫЯ НАВІНКІ

Рабочы калектыў Мінскага паліграфічнага камбіната па заказу беларускіх выдавецтваў зараз рэалізуе друк, між іншым, наступных кніжак:

паэма «Сымон-Музыка» народнага паэта Беларусі Якуба Коласа; яна атрымала вельмі прыгожае афармленне; зборнік твораў Максіма Танка «Ключ жураўліны», Веры Арабей — «Сіні бор», Янкі Сіпакова — «З вясны ў лета», Аляксея Талстога (на беларускай мове) — «Залаты ключык».

МАСТАЦКАЯ ВЫСТАЎКА

На рэспубліканскай выстаўцы акварэлі, якая адкрыта ў Мінску, паказваецца дзвесце твораў беларускіх мастакоў акварэлістаў. Яны адлюстроўваюць жывую прыгажосць беларускіх лясоў, рэк, палёў, азёр, вёсак і гарадоў.

«БЕЛАРУСКІЯ ВЕРШЫ» Ў БЕЛАРУСІ

Як паведамляюць мінскія газеты, польская падборка беларускай сучаснай паэзіі, якую прынесціць кніжка «Беларускія вершы», складзеная лодзінскім літаратарам Янам Гушчам, паявілася ў кнігарнях Беларусі і карыстаецца там вялікім зацікаўленнем.

САЎГАСНАЕ ЖЫЦЦЁ

Саўгас «Любань» знаходзіцца ў Вілейскім раёне. Рабочыя саўгаса і іх сем'і адпачываюць ва ўласным клубе, харчуюцца — ва ўласнай сталовай, афармляюць бытавыя справы — ва ўласным камбінаце, вучаць дзяцей музыцы — ва ўласнай музычнай школе.

ХРОНІКА

15 лютага споўнілася 60 год літаратуразнаўцу, доктару філалагічных навук Навуму Перкіну. Ён аўтар многіх даследаванняў, артыкулаў, падручнікаў, кніжак, а між іншым: «Творчасць Петруся Броўкі», «Аркадзь Куляшоў. Паэтычная творчасць», «У сям'і брацкіх літаратур», «Шляхі развіцця беларускай савецкай літаратуры 20—30 гг. Праблемы сацыялістычнага рэалізму». (вр)

ПАСЯДЖЭННЕ ПАЛІТЫЧНАГА БЮРО ЦК ПАРП

15 лютага г.г. адбылося пасяджэнне Палітбюро ЦК ПАРП, на якім абмеркавана праграма паступовага эліміннавання працы ў шахтах у нядзелю. Палітычнае бюро бачыць патрэбу ўвядзення мадэрнізацыі працы ў шахтах, дзякуючы якой будзе забяспечана планавая і звышпланавая здабыча вугалю.

ВІЗІТ П. ЯРАШЭВІЧА

14 лютага г.г. член Палітбюро ЦК ПАРП, прэм'ер Пётр Ярашэвіч правёў сустрэчу з кіраўніцтвам Ваяводскага камітэта ПАРП у Кельцах, на якой былі абмеркаваны праблемы грамадска-гаспадарчага развіцця Келеччыны. Затым П. Ярашэвіч наведаў будову новай фабрыкі цэменту. Будаўнічыя цэментоўні праінфармавалі прэм'ера аб тым, што абавязаліся скараціць на 2 месяцы цыкл пабудовы гэтага важнага аб'екту. На заканчэнне свайго візіту на Келеччыне Пётр Ярашэвіч наведаў металургічнае прадпрыемства гуты імя М. Навоткі ў Астроўцы, якое распачало прадукцыю на 45 дзён перад намечаным тэрмінам. У часе сустрэчы з рабочым калектывам 154 асобам уручаны дзяржаўныя ўзнагароды.

ВІЗІТ Э. ГЕРКА

19 лютага г.г. І сакратар Цэнтральнага Камітэта ПАРП Эдвард Герэк наведаў гуту імя Берута ў Чэнстахове, дзе знаёміўся з пабудовай найбольшай зараз інвестыцыі польскай металургіі — пракатнага цэха тоўстай бляхі. Варта адзначыць, што будаўнічыя гэтага цэха абавязаліся перадаць яго ў карыстанне датэрмінова.

2000 МЕГАВАТАЎ З ТУРОВА

Нядаўна перададзена ў карыстанне найбольшая электрастанцыя ў нашай краіне, якая мае сілу 2 тысяч мегаватаў. Зараз электрастанцыя «Тураў» дае 14% усёй электраэнергіі, якую маем у Польшчы.

ДАДАТКОВАЯ ПРАДУКЦЫЯ

Калектывы прадпрыемстваў спулдзельчасці працы задэклараваў даць на рынак дадатковую прадукцыю агульнай вартасці звыш 2,6 мільярдаў злотых.

500 НОВЫХ ПЯКАРНЯЎ...

... будзе пабудавана да 1975 года ў Беластоцкім, Люблінскім і Варшаўскім ваяводствах. Будуць гэта сучасныя, у значнай ступені механізаваныя пякарні, якія будуць пячы 5—6 тон хлебабулачных вырабаў у суткі.

500 ТЫСЯЧ НОВЫХ КВАТЭР

19 лютага г.г. старшыня Галоўнага праўлення жыллёвых спулдзельняў Вітальд Каспэрскі заявіў на з'ездзе дэлегатаў спулдзельчасці, што ў бягучай пяцігодцы ўсе спулдзельні перададуць у карыстанне паўмільёна новых кватэр. Лік жыхароў кааператыўных кварталаў павялічыцца ў 1975 годзе да 3,6 мільёнаў. (яц)

НАШЫ КАНДЫДАТЫ НА ПАСЛОЎ

11 лютага акруговыя выбарчыя камісіі зарэгістравалі спіскі кандыдатаў на паслоў, прадстаўленыя Ваяводскім камітэтам Фронту адзінства народу. Як вядома, у нашым ваяводстве працуюць тры акруговыя выбарчыя камісіі: № 9, якая ахоплівае горад Беласток, Беластоцкі, Бельскі, Гайнаўскі, Лапскі і Сямяцічскі паветы; № 10 — Аўгустоўскі, Дуброўскі, Элцкі, Голдапскі, Алецкі, Сэйненскі, Сакольскі і Сувальскі паветы; № 11 — Граеўскі, Кольненскі, Ломжынскі, Манецкі, Высокамазавецкі і Замброўскі паветы.

Акруговая выбарчая камісія № 9 у Беластоку зарэгістравала наступных кандыдатаў на паслоў:

1. Куроўскі Здзіслаў — І сакратар ВК ПАРП у Беластоку.
2. Галіцкі Казімір — рамеснік, прэзас Рамесніцкай ізбы ў Беластоку.
3. Келч Анна — работніца Беластоцкага ваўнянага прадпрыемства імя Сяржана.
4. Стома Станіслаў — навуковы супрацоўнік, дзеяч клуба каталіцкай інтэлігенцыі ў Варшаве.
5. Задыковіч Уладзіслаў — гаспадар з вёскі Крыніцкія ў Беластоцкім павеце.
6. Маршалэк Крыстына — журналіст, галоўны рэдактар месячніка «Кантрасты», які выходзіць у Беластоку.
7. Война Ян — рабочы прадпрыемства будаўнічай керамікі — кафлярні № 7 у Орлі, Бельскі павет.
8. Бельскі Багуслаў — тэхнік-тэхнолаг, кіраўнік сушарні Гайнаўскага прадпрыемства драўнінай прамысловасці.
9. Радзішэўскі Антон Збыслаў — кіраўнік вытворчасці ў сельскагаспадарчай спулдзельні ў Тымніцы, Сямяцічкага павету.

Акруговая выбарчая камісія № 10:

1. Лашэвіч Аркадзіуш — старшыня Цэнтральнай рэвізійнай камісіі ПАРП.
2. Савіцкі Ян — машыніст дэпо ПКП у Сувалках.
3. Сапежынскі Юзэф — прэзас ВК ЗСЛ у Беластоку.
4. Карна Станіслава — заатэхнік у ПГР Норы, Элцкі павет.
5. Рукцінскі Зыгмунт — гаспадар, прэзас павятовага саюза сельгасгуртkоў у Аўгустове.
6. Стэцкевіч Браніслаў — дырэктар ПОМ у Элку.
7. Ясельчук Уладзіслава — настаўніца, сакратар праўлення аддзела ЗНП у Саколцы.

Акруговая выбарчая камісія № 11:

1. Цэгельскі Лёнгін — намеснік старшыні Камісіі планавання пры Радзе Міністраў у Варшаве.
2. Родзік Юзэф — прэзас Ваяводскага саюза сельгасгуртkоў у Беластоку.
3. Комста Тадэуш — гаспадар з вёскі Чыжэва-Храпкі, Высокамазавецкага павету.
4. Навінскі Станіслаў — грамадскі аграном у Кольне.
5. Макоўская Яніна — намеснік ардынатара дзіцячага аддзялення ў ломжынскай бальніцы.
6. Шуневіч Юзэф — намеснік дырэктара навукова-даследчай станцыі «Вебжа», Граеўскага павету.
7. Слядзеўская Ядвіга Аліцыя — кіраўнік падставовай школы ў вёсцы Закшэва Старое, Замброўскага пав. (яч)

NIEDZIELA, 27.II.

7.40 Program dnia. 7.45 TV Kurs Rolniczy: „Użytkowanie i pielęgnacja nabytych loszek hodowlanych”. 8.20 „Przypominamy, radzimy”. 8.30 „Nowoczesność w domu i zagrodzie”. 9.00 TV Klub Śmiałych. 10.10 „W cztery świata strony” — rep. pt. „Australia” cz. I. 10.55 PKF. 11.00 „W obiektywie”. 11.35 Program filmowy. 11.45 Dziennik. 12.00 Sprawozdawczy magazyn sportowy. 14.00 „Przemiany”. 14.30 Teatrzyk dla Przedszkolaków: A. Chodorowska — „Kurczak Królewski”. 15.10 „Piosenka dla Ciebie”. 16.00 „Fałszywy brodacz” — film TVP odc. II („Samochodzik i Templariusze”). 16.35 „Wielka Gra”. 17.20 „Nie ma co się zimy bać” — program rozr. 18.05 „Słowiki chórem śpiewające” — film muzyczny TVP (premiera miesiąca). 18.30 „Tele-Echo”. 19.20 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.00 „Wesoła rozwódka” — — film fab. USA. 21.40 Magazyn sportowy. 22.20 Scena Młodych: K. Čapek — „Poeta” i „Eksperyment prof. Russe”.

PONIEDZIAŁEK, 28.II.

15.20 i 22.30 Politechnika TV. Kurs przygotowawczy. 16.25 Program dnia. 16.30 Dziennik. 16.40 Dla dzieci: „Zwierzyniec”. 17.25 „Echo stadionu”. 18.00 „Maroko Królewskie” — film TVP („W krajach zachodzącego słońca”). 18.30 TV Kurier Białostocki. 18.45 Magazyn Postępu Technicznego. 19.20 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.05 Teatr TV: J. Szaniawski — „Most”. 21.15 „Wielcy znani i nieznani” — „Od ziemi idzie życie” (Irena Kosmowska). 21.50 Recital skrzypcowy Krzysztofa Jakowicza. 22.10 Dziennik.

WTOREK, 29.II

9.30 „Tydzień pełen wrażeń” — film fab. czechosł. 10.55 Dla szkół: (kl. IV lic.) Język polski — E. Bryll „Rzecz Listopadowa”. 12.45 i 13.55 Przysposobienie Rolnicze: „Organizacja konkursu hodowlanego”. 15.20 i 22.15 Politechnika TV I roku. Matematyka. 16.25 Program dnia. 16.30 Dziennik. 16.40 „Komputerowi abonenci”. 17.10 „Oferty”. 17.30 Ekran Młodych. 19.20 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.05 „Tydzień pełen wrażeń” — film fab. czechosł. 21.20 „Komu dwója” — Magazyn oświatowo-wychowawczy. 21.55 Dziennik.

ŚRODA, 1.III.

9.55 Dla szkół: (kl. VIII) Historia — „Młodzież w walce z okupantem”. 10.30 „Nie ma drogi powrotnej” — film fab. radz. cz. III 11.55 Dla szkół: (kl. VII) Historia — „Warszawska Cytadela”. 13.40 „Wybieramy zawód”. 15.20 i 22.45 Politechnika TV. Kurs przygotowawczy. 16.25 Program dnia. 16.30 Dziennik. 16.40 Dla młodych widzów: „Latający Holender”, „Ludzie z różnych stron świata” — — film. 17.30 „Sylwetki X Muzy” — Iga Cembrzyńska. 18.00 Program publicystyczny. 18.30 TV Kurier Warszawski. 18.50 „Anatomia Planu”. 19.20 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.00 „Nie ma drogi powrotnej” — film fab. radz. cz. III. 21.10 „Światowid”. 21.40 PKF. 21.50 „Pieśni z Oflagu”. 22.20 Dziennik. Wiadomości sportowe.

CZWARTEK 2.III.

8.15 Matematyka w szkole: „Matematyka w klasach matematyczno-fizycznych. 10.55 Dla szkół (kl. VII) Język polski — „Bolesław Prus”. 12.45 Dla szkół: (kl. I-IV lic.) Język polski — „Poezja manifestu artystycznego”. 13.50 i 14.35 Mechanizacja Rolnictwa: „Konserwacja i przechowywanie sprzętu rolniczego”. cz. I i II 15.20 i 22.45 Politechnika TV I roku. Fizyka. 16.25 Program dnia. 16.30 Dziennik. 16.40 „Ekran z bratkiem”. 17.45 Magazyn ITP. 18.00 „Druga młodość stoczni”. 18.30 TV Kurier Kielecki. 18.50 „Wieczór bez gwiazdy” — Marek i Anna Podkonowiczowie. 19.20 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.00 „Przypominamy, radzimy”. 20.10 „Tajemnica willi Franchise” — film fab. ang. 21.35 „Z Bronią w ręku” — — rep. 21.55 „Turniej tańca” — relacja z Międzynarodowego Turnieju Tańca Towarzyskiego Par Zawodowych w Opolu. 22.20 Dziennik. Wiadomości sportowe.

PIĄTEK 3.III.

8.00 TV Kurs Rolniczy dla agronoma i zootechnika: „Gospodarka na łąkach”. 8.40 „Tajemnica willi Franchise” — film fab. ang. 10.20 „Ucieczka” — film tv ang. („Nicholas Nickleby”) odc. III. 11.55 Dla szkół: (kl. VII) Wychowanie obywatelskie — „Telefon X zawsze odpowiada” (Milicja). 15.20 i 22.45 Politechnika TV I roku. Matematyka. 16.25 Program dnia. 16.30 Dziennik. 16.40 Dla dzieci: „Pora na Telesfora”. 17.35 „Nie tylko dla pań”. 17.55 Magazyn Medyczny. 18.20 TV Kurier Mazowiecki. 18.40 „Gramy o telewizor” — teleturniej. 19.05 „Sport, turystyka, wypoczynek ludzi pracy”. 19.20 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.05 „Ucieczka” — film tv ang. („Nicholas Nickleby”) odc. III. 20.30 „Kraj”. 21.10 Teatr TV: T. Lubkiewicz-Urbanowicz — „Szczenię wilkołaka”. 22.25 Dziennik.

SOBOTA 4.III.

8.05 „Bitwa nad Neretwą” — film fab. jugosł. 10.55 Dla szkół: (kl. VII) Język polski — „Bolesław Prus”. 11.55 Dla szkół: (kl. VIII) Geografia — „Gospodarka Australii”. 12.45 Dla szkół: (kl. IV lic.) Biologia — „Pochodzenie i ewolucja człowieka”. 15.50 Program dnia. 15.55 Program I proponuje. 16.15 Redakcja Szkolna zapowiada. 16.30 Dziennik. 16.45 Dla młodych widzów: Konkurs 5 milionów. 17.45 TV Informator Wydawniczy. 18.05 „Spotkanie z przyrodą”. 18.35 „Godzina Orfeusza” — magazyn aktualności muzycznych. 19.20 Dobranoc. 19.30 Monitor. 20.15 „Melodie Wielkiego Ekranu”. 21.15 Dziennik. 21.40 „Bitwa nad Neretwą”. — film fab. jugosł.

PIĄTEK, 25 lutego

7.35 Nowiny. 7.45 Dla dzieci. 8.15 Operetka. 9.35 Horyzont. 10.25 TV Film fab. 11.35 Nowiny. 14.10 Program dnia. 14.15 Film TV o Majakowskim. 16.00 Panorama nowin. 17.00 Reportaż z fabryki. 17.20 Film fab. 19.00 Czas. 19.30 Dla wsi. 20.45 Karuzela. 21.30 Nowiny.

SOBOTA, 26 lutego

7.00 Program dnia. 7.30 Nowiny. 8.30 Dla dzieci. 9.00 Przegląd międzynarodowy. 9.15 Pieśni Glebowa. 9.55 Turniej TV. 10.30 Szkatułka muzyczna. 10.30 Promień. 11.30 Reportaż z fabryki. 11.50 Panorama międzynarodowa. 12.20 Spotkania muzyczne. 13.00 Film animowany dla dzieci. 13.45 Film fab. 16.00 Panorama nowin. 16.10 Spektakl TV. 17.30 W eterze „Młodość”. 19.00 Czas. 19.30 Panorama filmowa. 21.00 Mistrzostwa świata w wieloboju łyżwiarskim.

NIEDZIELA, 27 lutego

7.00 Program dnia. 7.15 Nowiny. 8.00 Kiosk muzyczny. 8.30 Wszechzwiązkowy festiwal twórczości ludowej. 10.00 Czterej pancerni i pies. 14 seria. 11.00 Reportaż z fabryki. 12.05 Dla uczniów. 13.15 Uniwersytet ludowy. 14.00 Międzynarodowe zawody bokserskie. 15.30 Przegląd stołówek robotniczych. 11.10 Klub filmowy. 17.10 KWZ. 19.00 Czas. 20.40 Mistrzostwa świata w wieloboju łyżwiarskim.

ЗАЎСЁДЫ З ЛЮДЗЬМІ

Кандыдатам на пасла ў Сейм ПНР з'яўляецца Багуслаў Бельскі, тэхнік Гайнаўскага драўнінннага камбіната.

Вялікую частку свайго жыцця звязаў таварыш Бельскі з гайнаўскім дрэваапрацоўчым камбінатам. Калі распачынаў працу ў 1950 годзе ў якасці неквваліфікаванага рабочага, тут быў усяго толькі тартак — сёння дрэваапрацоўчы камбінат. Фабрыка расла на вачах Бельскага, развівалася. Ме мог адставаць ад гэтага росту і ён. Будучы ўжо ў тым часе грамадскім дзеячом і маючы шмат працы, вырашыў вучыцца ў тэхнікуме. Ведаў, што партыя патрабуе не толькі грамадскай дзейнасці, але і высокаадукаваных кадраў. Навуку ў тэхнікуме драўнінай прамысловасці ў Звяжынцу распачынае ў 1965 годзе.

— Тады, калі меў найбольш працы, рыхтуючыся да матуры, — гаворыць пра Бельскага сакратар ПК ПАРП, Л. Бартосяк, — у 1968 годзе Бельскі прымае ад партарганізацыі давер быць I сакратаром фабрычнага камітэта ПАРП. Тэхнікум закончыў у 1969 годзе.

Зараз тав. Бельскі з'яўляецца кіраўніком сушарні — аднаго з найбольш важных адрэзкаў працы камбіната, ад якога ў многім залежыць прадукцыя гайнаўскай мэблі. А трэба ведаць, што аддзел мэблі гайнаўскага дрэваапрацоўчага — гэта найцяжэйшы адрэзак прадукцыі. Зразумела, гэта новая прадукцыя, новыя кадры, вялікія заданні, цяжкасці аб'ектыўнага характару. Вартасць прадукцыі мэблі ў Гайнаўцы мае павялічыцца ў гэтым годзе амаль на 50 прац. у параўнанні з мінулым годам. І яшчэ адно. Вартасць прадукцыі, прыпадаючая на аднаго рабочага на мэблевых фабрыках у краіне, у сярэднім 170—280 тыс. злотых, а на гайнаўскай фабрыцы мэблі — 360 тыс. зл.

— Мы як партарганізацыя і ўвесь рабочы калектыў, — гаворыць Бельскі, — адно можам сказаць, што нягледзячы на цяжкасці, заданні ў галіне мэблі выканаем, аднак забеспячэнне сыравінай і замежнымі часткамі павінна быць таксама нармальнае.

Бельскі заўсёды любіць пачынаць размову ад спраў найцяжэйшых, не прыносячых «славы» фабрыцы, але ж яны зараз найважнейшыя.

Увесь рабочы калектыў дрэваакамбіната пазнаёміўся з пісьмом Сакратарыята ЦК ПАРП і Прэзідыўма ўрада адносна дадатковай прадукцыі. Пастанавілі звярнуцца непасрэдна да рабочых. Бельскі быў на сходзе ў аддзеле пліт. Тлумачыў, у чым справа, чаму і якая патрэбна дадатковая прадукцыя. Людзі зразумелі. Рабочыя самі між сабой параіліся і сказалі: «Таварышы! Мы абавязваемся даць 100 кубічных метраў пліты дадаткова, але спадзявайцеся ад нас яшчэ больш».

Дадатковая прадукцыя і ашчаднасць сыравіны характэрны і іншым прадукцыйным аддзелам фабрыкі. Напрыклад, тартачны аддзел пастанавіў дадаткова выпрадукаваць 50 кубаметраў дошак на продаж гаспадарам. Пабочная прадукцыя рынкавых тавараў ацэньваецца на 450 тыс. зл. Агулам гайнаўскі камбінат (без аддзелу мэблі) дасць дадатковай рынковай прадукцыі на суму 1.055 тыс. зл.

Таварыш Багуслаў Бельскі лічыць, што зараз вельмі спрыяючая атмасфера для таго, каб рабіць многа і добра, а супольнай платформай гэтага з'яўляецца праграма партыі, якую стварала партыя разам з усім народам.

— Ведаем, што рабіць, але не заўсёды ведаем, як гэта рабіць, — гаворыць Бельскі. — Для прыкладу, справа скарачэння тыдня працы. Знайшла яна шырокае адлюстраванне ў пастанове VI з'езду партыі. Мы ўжо даўно прапанавалі, каб тры суботы працаваць па 8 гадзін, а чацвертую суботу мець свабодную ад працы. Калісьці гэта не выйшла, але цяпер паспрабуем яшчэ раз.

Рэалізацыю праграмы партыі бачыць Бельскі перш за ўсё ў жывым кантакце з людзьмі. А такіх кантактаў мае ён шмат. Штодзённа, раздаўшы заданні на сваёй сушарні, ідзе ён па аддзелах, гаворыць з людзьмі, выслухоўвае іх уважліва, чуе часта і горкія крытычныя заўвагі. Стараецца дапамагчы, а што сам не ў сілах зрабіць, кіруе да кампетэнтных улад.

Багуслаў Бельскі — гэта не толькі працаўнік важнага аддзела прадукцыі завода, але таксама самаахвярны грамадскі дзеяч, які з аднаго боку раздзяляе лёс рабочага калектыву, а з другога — суадказвае за прадукцыйную дзейнасць усяго камбіната.

А. Карпюк

Багуслаў Бельскі ля кантрольных аўтаматаў сваёй сушарні.
Фота аўтара.

АГЛЯДЫ ПЕСНІ І ДРАМГУРТКОЎ

Ізноў найлепшы Беластоцкі павет!

Падкрэслівалі мы ўжо, што ў гэтым годзе ў аглядзе беларускіх драмгурткоў найлепшыя і найбольшыя дасягненні будзе мець беластоцкі паветовы аддзел БГКТ, інструктарам якога з'яўляецца Валя Філіпюк. У аглядзе на найлепшы драмгурток з Беластоцкага павету прыме ўдзел аж 9 драмгурткоў.

Падобна выглядае справа з удзелам у аглядзе «Беларуская песня — 1972». Аж з 11 вёсак Беластоцкага павету будуць удзельнікі-спевакі. Аб сваёй гатоўнасці заявілі ўжо:

Баброўнікі — чатыры асобы — у дуэце, трыё і сола;
Пянькі — шэсць асоб, у дуэце, сола і група;
Міхалова — чатыры асобы, у дуэце і сола;
Рыбакі — тры асобы, сола;
Нова Воля — адна асоба, будзе гэта цікавы выканаўца Марыя Слугавецкая, якая, як расказваюць, ведае тысячу песень;
Бялявічы — шэсць асоб;
Гарадок — восем асоб, сола з гітарай сваёй выступіць Ніна Мушынская, два дуэты — дзвюх Нінаў — Мушынскай і Цыванюк, дзвюх Ірэнаў — Паўлючук і Кардаш і актэт;
Дзернякова — адна асоба — Зіна Трахімчук са сваімі песнямі (ужо выступала ў першым аглядзе). (вл)

Новы клуб «РУХ»

Моладзь з вёскі Анцуты, Гайнаўскага павету, захацела мець у сябе клуб. У вёсцы быў пакінуты дом. Задумалі тады маладыя юнакі і дзяўчаты, каб яго адрамантаваць. Найперш праклалі яны падлогу, пабудавалі печку, абабілі сцены пільснёвымі плітамі і выклеілі іх паперай, увялі электрычны ток і г. д. Усё грамадскім чынам. Атрымалася тры пакоі. Варта адзначыць, што пры рамонце будынка найбольш папрацавалі арганізатары чыну Генрык Дубоўскі (старшыня мясовага гуртка ЗМВ) і Зэнан Катовіч (радны ВРН і член ЗМВ). Калі рамонт будынка быў закончаны, моладзь звярнулася да кіраўніцтва прадпрыемства «Рух» у Гайнаўцы, каб абсталяваць у Анцутах клуб «Рух». Адказ прыйшоў неўзабаве. Прадпрыемства «Рух» ахвотна згадзілася адкрыць тут свой клуб. Нядаўна ў клуб дастаўлены столікі (да таго яшчэ паліраваныя), крэслы, радыёпрыёмнік з праігрывальнікам, настольныя ігры і г.д. Мабыць, яшчэ ў гэтым годзе клуб атрымае таксама новы тэлевізар. Апрача таго, у клубе абсталяваны прылаўкі і паліцы на тавары. Зараз у клубе можна купіць прэсу, кніжкі, кандыцерскія вырабы, пісьмовыя матэрыялы, туалетнае мыла і іншыя рэчы. Загадчыцай клуба і адначасова прадаўшчыцай з'яўляецца маладая мясцовая дзяўчына Тэрэса Катовіч. У клубе прыемна і ўтульна. Прыходзяць сюды моладзь і старэйшыя. Прыемна тут можна правесці свой вольны час, асабліва цяпер, у доўгія зімовыя вечары. Моладзь намерана арганізоўваць розныя мерапрыемствы. Жадаем ёй поспехаў. (ЦЯ)

Цікавыя выстаўкі

Цікавыя выстаўкі малюнкаў, а таксама плакатаў, прысвечаных 30 гадавіне ППР, экспануюцца на калідоры Агульнаадукацыйнага ліцэя з беларускай мовай навучання ў Гайнаўцы. Арганізаваў іх настаўнік гэтага ліцэя Анатоль Корзун. На выстаўцы бачым працы вучняў з ліцэяў у Элку, Ломжы, Аўгустове, Алецку, Сухаволі, Ганёндзы, Кнышыне, Гайнаўцы. Выстаўка гэтая з'яўляецца найлепшым паказчыкам дасягненняў моладзі сярэдніх школ на Беласточчыне.

Выстаўка плакатаў складаецца з працы вучняў гайнаўскага беларускага ліцэя. (ця)

ЗА НАШАЕ ЗДАРОЎЕ

Прыходзяць лісты і пытанні ў рэдакцыю, нашу і іншыя беластоцкія рэдакцыі. Пытанні датычаць шырокай праблематыкі, якая агульна называецца свядомым мацярынствам і свядомым бацькоўствам. Пастанавілі мы коратка праінфармаваць зацікаўленых аб гэтай справе.

Даўнейшае Таварыства свядомага мацярынства цяпер называецца Таварыствам планавання сям'і. Гэта грамадская арганізацыя, якая дзейнічае ў краіне і на Беласточчыне ўжо пятнаццаты год. Дзейнасць яе асноўваецца на грамадскай працы, найперш лекараў (найбольш гінеколагаў, псіхолагаў), педагогаў, журналістаў.

Мэта таварыства — працаваць над тым, каб здаровай была кожная наша сям'я, каб шчаслівымі раслі дзеці, каб бацькі жылі згодна, разумна і чыста.

Таварыства выдае часопіс «Праблемы сям'і», які можна выпісаць. Праводзіць таварыства гутаркі, выдае кніжачкі на тэмы сям'і, сужыцця мужчыны і жанчыны, рознага роду сямейных клопатаў, выхавання дзяцей.

Вялікую ролю ў дзейнасці таварыства адыгрываюць лекары высокіх кваліфікацый, да якіх кожны са сваімі клопатамі можа бясплатна звярнуцца па параду.

У Беластоку на вуліцы Варшаўскай 15 працуе адна на ваяводства «Парадня родзінна», дзе ў кожны аўторак і пятніцу ад 15.00 да 17.00 прымае лекар-спецыяліст. Візіты тут бясплатныя, а калі хто не хоча назваць свайго прозвішча, можа нават ананімна атрымаць параду. Парадня прымае пацыентаў з усяго ваяводства. Можна і па тэлефону — яго нумар 7376.

З парад гэтай парадні павінны шырока карыстацца жанчыны і мужчыны, асабліва маладыя. Лекар парадні сцвярджае, што дагэтуль прыходзяць і атрымліваюць парады больш мужчын, чым жанчын.

Ва ўсіх паветах гэтакую работу вядуць парадні «К», дзе прымаюць лекары-гінеколагі. Яны таксама даюць парады на ўсе клапатлівыя пытанні, або кіруюць далей. Таксама ў паветах працуюць аддзелы Таварыства планавання сям'і, дзе ў вызначаныя дні і гадзіны дыжурыць лекар.

Лозунгам Таварыства планавання сям'і з'яўляецца: «Шчасце сям'і, шчасце дзіцяці, здаровая маці, здаровае дзіця, здаровае грамадства».

Выступае ў нашым жыцці недахоп ведаў пра біялогію чалавека і, што горшае, справы гэтыя належаць часта да стыдлівых. А гэта вялікая памылка! Яна дрэнна адбіваецца на нашым псіхічным і маральным здароўі і даводзіць часта да смутнага канца.

Таварыства планавання сям'і і Таварыства польскіх гінеколагаў звяртаюць увагу на гэтую занядбаную галіну нашага здароўя і жыцця і хочуць несці суцяшэнне, дапамогу і параду. (вл)

У школе і асяроддзі

Практычна-тэхнічныя занята ў Чыжах вядзе Сяргей Насковіч. Закончыў ён настаўніцкую студыю ў Элку, атрымаўшы спецыялізацыю ў гэтым напрамку. Таму так добра ўмее выкладаць гэты вельмі важны прадмет.

У часе заняткаў у школе вучні выконваюць не толькі працы, прадбачаныя праграмай, але і прадметы, якія карысныя кожнаму на штодзень, як, напрыклад, падстаўкі да лямп і начныя лямпы. Апрача таго, вучні пад кіраўніцтвам настаўніка робяць навуковыя дапаможнікі для фізікі і матэматыкі, а таксама і іншых прадметаў.

Але вучні не толькі выкарыстоўваюць свае ўмеласці ў школе і для школы. Ідучы ўслед за сваім настаўнікам, актыўным партыйным і грамадскім дзеячом, выконваюць яны дэкарацыі ў ГРН, краме, святліцы і бібліятэцы з нагоды розных гадавін і ўрачыстасцей. Усё гэта выглядае вельмі густоўна і прыемна.

А. К.

Настаўнік С. Насковіч уласнаручна інструктуе вучня, як адразаць бляху.
Фота А. Карпюк

Пачатак на стар. 1

Шукаючы дадатковых мільёнаў

Падобныя пытанні прыходзіцца паўтараць і пры іншай нагодзе. У пастановах VI з'езду ПАРП чытаем:

«Пасля адмены абавязковых паставак галоўнай формай арганізацыі сельскагаспадарчай прадукцыі, якая будзе гарантаваць забеспячэнне нацыянальнай гаспадаркі неабходнай колькасцю спажывецкіх прадуктаў, будзе разгорнутая сістэма кантрактацыі».

Гайнаўшчына ў гэтай галіне, на шчасце, не апошняя, але далёка ёй да перадавых паветаў, якімі тут з'яўляюцца Сямяцічы і Бельскі. У гайнаўскіх сялян найбольш закантрактаванага жыта і аўса, мала пшаніцы і ячменю. А ячмень жа вельмі аплоціцца сеяць. Здаралася (напрыклад, у Дубічах Царкоўных), што даваў ён звыш 30 цэнтнераў з гектара, а расце ячмень усюды там, дзе пшаніца і жыта, калі, вядома, добра падрыхтаваць поле. Тут таксама знайшліся б дадатковыя мільёны.

Дык трэба, абавязкова трэба ў час перадвясенні аблічыць свае магчымасці, бо дадатковыя залатоўкі, якія можна знайсці і ў дадатковых кілаграмах штучных угнаенняў, і ў болей разумным распланаванні пасеваў, і ў болей дбайным гаспадаранні ўласным часам і прыладамі працы, і ў лепшым абсталяванні памяшканняў для жывёліны, — словам крыніц новых залатовак трэба шукаць у сябе, ва ўласнай гаспадарцы.

Дзяржава сваё ўжо зрабіла. Разам з ужо вядомымі ільготамі і новымі цэнамі сяляне Беласточчыны ў 1972 годзе на развіццё сваёй гаспадаркі атрымаюць з дзяржаўнай касы каля 970 мільёнаў злотых — перш за ўсё на разбудову так званай матэрыяльнай базы.

Максім Нурэцкі

Усеагульная самаабарона на Бельшчыне

Старшыня Прэзідыума ПРН у Бельску Падляшскім Дзмітры Ігнацюк і шэф Павятовага вайсковага штаба падпалкоўнік Уладзімір Сускі аглядаюць выстаўку «ХХ-годдзе ПС».

Секцыя ўсеагульнай самаабароны ў Бельску Падляшскім пачала самастойна дзейнічаць у канцы мінулага года. Раней дзейнічала яна пры Павятовым праўленні ЛОК, а зараз пры Павятовым вайсковым штабе, дзе мае добрыя ўмовы да працы. Зараз на Бельшчыне дзейнічае 21 тэрэновае аддзяленне самаабароны (ТОС) і 8 фабрычных аддзяленняў самаабароны (ЗОС), якія існуюць пакуль што толькі ў горадзе Бельску. У мінулым годзе абучэнне ўсеагульнай самаабароне (ПС) прайшло 550 чалавек. (Усіх разам за мінулыя гады 10 тысяч 700 чалавек). Зараз усе бельскія аддзяленні маюць сваіх інструктараў ПС, якія вядуць заняткі на тэму ПС сярод служб абеззаражвання і дэзактывацыі, масавае абучэнне людзей, трывожныя трэніроўкі і г.д. Найбольш масавыя спаборніцтвы па абароне адбыліся ў Орлі, Бранску, Пасынках і Страблі. Мэтай занятак было ўдасканаленне дзейнасці атрадаў ПС у час баявой трывогі і варожай бамбардзіроўкі, удасканаленне судзеяння паасобных звенняў атрадаў у вядзенні разведкі за варожымі сіламі, у ратаванні дзяржаўнай і прыватнай маёмасці, у захаванні парадку і дысцыпліны. Усе гэтыя заняткі прайшлі паспяхова. Члены атрадаў самаабароны поўнасцю даказалі, што можна разлічваць на іх дысцыпліну і самаахвярнасць.

Вялікай папулярнасцю карысталася выстаўка «ХХ год усеагульнай абароны», якая была арганізавана ў будынку бельскага штаба. Глядзела яе 1400 асоб. Бельская секцыя ўсеагульнай самаабароны арганізавала таксама конкурс на найлепшую фотагазету аб дзейнасці тэрэновых аддзяленняў самаабароны. У мінулым годзе фотагазета з ТОС-у ў Бранску заняла I месца ў ваяводскім маштабе.

Работнікі з секцыі ПС арганізавалі дэманстрацыю кінафільмаў на тэмы ПС. Найбольш іх было паказана ў Боцьках, Рутцы, Галадах, Парцаве, Відаве і Піліках. Зараз выконваюць яны коштам 50 тыс. зл. складаную з паасобных элементаў паласу перашкод, якая будзе служыць усім аддзяленням ПС. Варта адзначыць, што ва ўсіх мерапрыемствах, якія арганізуе секцыя ПС, найбольш актыўна ўключаюцца старшыні ГРН-аў: Мікалай Лемеш (Орля) і Мікалай Кавальчук (Пасынкі), а таксама старшыня МРН у Бранску Пётр Лявіцкі. Найбольш актыўнымі камандзірамі ТОС-у з'яўляюцца Бранiслаў Маркевіч з Бельска і Антон Сабалеўскі з Бранска.

Я. Цялушэцкі

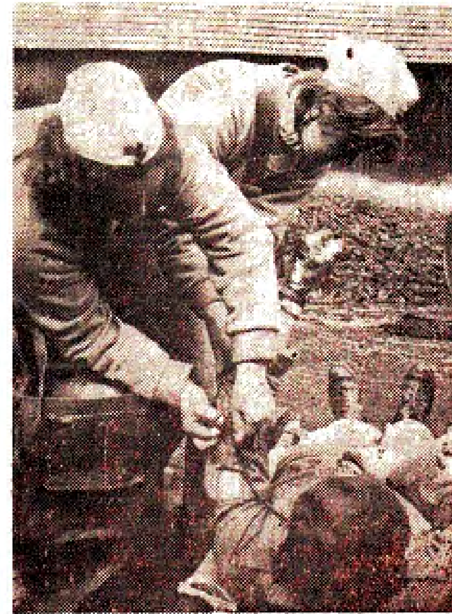

Медсёстры з бранскага ТОС-у нясуць першую дапамогу параненым.

Людзі БГКТ

МІКАЛАЙ НОВІК

Жыхар Міхалова Мікалай Новік працуе на гаспадарцы. Заўсёды тэрмінова выконвае свае абавязкі перад дзяржавай. У хлявах мае 13 свіней, 2 дойныя каровы і быка. Вядома, ёсць яшчэ шмат курэй, але гэта ўжо ведамства гаспадыні.

Мікалай Новік з'яўляецца членам праўлення міхалоўскага гуртка БГКТ. Разам са старшынёй гуртка Антонам Саковічам намагаюцца яны, каб гуртох БГКТ належна выконваў статутовыя абавязкі.

Тэкст і фота М. Хмялеўскі

Актыўная моладзь

Актыўную дзейнасць вядзе моладзь з вёскі Пянькі, Беластоцкага павету. У мясцовым клубе селяніна арганізуе яна дыскусійныя і танцавальныя вечарыны, сустрэчы з цікавымі людзьмі, займаецца самадзейнасцю і г.д. З нагоды святкавання 30 гадавіны ППР арганізавала яна сустрэчу з мясцовым дзеячом ППР Янам Амброжэем, які нядаўна быў ўзнагароджан Камандорскім крыжам Ордэна адраджэння Польшчы, а таксама зрабіла цікавую фотагазетку, прысвечаную гадавіне партыі. Члены драмгуртка падрыхтавалі пад кіраўніцтвам Яна і Надзі Азяблаў п'есу «Мікітаў лапаць», з якой намераны выступіць на павятовым аглядзе драмгурткоў у Беластоку.

*

Моладзь са Страшава, Беластоцкага павету, арганізуе зараз у доўгія зімовыя вечары цікавыя мерапрыемствы ў мясцовай святліцы. Адбываюцца тут лекцыі на сельскагаспадарчыя і педагагічныя тэмы, дыскусіі над цікавымі кінафільмамі, танцавальныя вечарыны і г.д. Нядаўна быў праведзены справаздачна-выбарны сход у гуртку ЗМВ. Старшынёю гуртка выбралі Рамана Суліму.

Моладзь з Орлі, Бельскага павету, рыхтуецца паехаць кулікам з візітам да моладзі з Крывой. У праграме куліка прадбачваецца спажыванне бігосу пры вогнішчы ў лесе і танцы. Наваесну арлянскія юнакі і дзяўчаты намераны пабудаваць у сябе грамадскім чынам пляцоўку для танцаў на свежым паветры, так званую «патэльню», адрамантаваць пакінуты будынак старой лазні на гардэроб, сілоўню для спартсменаў і інш.

(ЦЯ)

Беларуская літаратура — Аляксандр Баршчэўскі

Перыяд Вялікага княства Літоўскага

ЗАКАНЧЭННЕ

На працягу амаль цэлага мінулага і пачатку бягучага года стараліся мы прадставіць літаратуру, створаную ў эпоху Вялікага княства Літоўскага. Няма сумнення, што і форма і змест гэтай літаратуры стварае непаўторную вартасць, якая можа быць гордасцю беларускай нацыі. Беларуская мова была мовай не толькі літаратуры, але таксама мовай тагачаснага [illegible], дыпламатычнай перапіскі, ураду. Вось што аб значэнні беларускай мовы ў Вялікім княстве Літоўскім гаворыць вядомы польскі гісторык Васілеўскі:

„Już za Olgierda białoruszczyzna staje się językiem urzędowym Litwy i wyższe sfery społeczeństwa litewskiego szybko asymilują się z żywiołem białoruskim pod względem językowym. Właśnie za panowania Litwy wytwarza się narodowość [illegible]. Wówczas też pojawiła się i sama nazwa „Białej Rusi" i „Białorusinów", wchodząca w użycie w dokumentach i pismach niemieckich, polskich itd.

Białoruszczyzna stała się językiem potocznym książąt, panów i bojarstwa litewskiego. Jednocześnie staje się ona językiem dokumentów urzędowych". (Leon Wasilewski, Litwa i Białoruś, Warszawa — Kraków, 1925 r. s. 45—46).

Літоўцы ў Вялікім княстве Літоўскім былі, несумненна, пераможцамі. Гэта яны заваявалі, падкупілі або з'ядналі беларускія княствы. Перамога літоўцаў аднасіцца аднак толькі да мілітарнага аспекту палітычнай думкі, да дзяржаўнай канцэпцыі, да агульнай палітыкі. Не аднасіцца гэта да культуры, літаратуры і мовы. У гэтай галіне літоўцы аказаліся пераможаны беларускай стыхіяй. І таму ў перыяд Вялікага княства Літоўскага маем дачыненне з росквітам культуры і літаратуры беларускай і ўзростам беларускай свядомасці. Ці беларуская культура і літаратура развівалася б з такім самым дынамізмам, калі б заставалася ў межах Кіеўскай Русі? Відаць не. Моцная пазіцыя стараславянскай мовы і імкненне рускіх князёў да стварэння цэнтралізаванай дзяржавы ў пазнейшы час бадай што не стварылі б спрыяючых умоў да развіцця самастойнай культуры і літаратуры акраін. Можна думаць, што беларускія землі ў выпадку прыналежнасці да Маскоўскай Русі або Русі Наўгародскай расплыліся б у рускай стыхіі таксама, як расплыліся ў беларускай стыхіі літоўцы. Колькасная перавага ў такіх выпадках мае велізарнае значэнне. Так аднак не сталася. Ніколі не напісаным і не выказаным прыгаворам гістарычных лёсаў беларускія землі знайшліся ў рамках Вялікага княства Літоўскага, і гэта акрэсліла характар развіцця і беларускай літаратуры, і беларускай свядомасці.

Нас, зразумела, перш за ўсё цікавяць лёсы літаратуры і таму, развіваючыся з перыядам Вялікага княства Літоўскага, раз яшчэ хацелася б адклікацца да найважнейшых здабыткаў літаратуры таго часу. Некаторыя з беларускіх даследчыкаў літаратуру часоў Літоўскага княства называюць «Залатым векам». Іншыя з нашых даследчыкаў, асабліва ў перыяд культу асобы, рашуча выступалі супраць гэтага тэрміна. Даказвалі яны, што нельга гаварыць аб залатым веку літаратуры, якая развівалася ў тых часах, калі народ жыў у страшэннай бядзе і нястачах. Факт, што перыяд Вялікага княства Літоўскага — гэта перыяд развіцця феадальнай сістэмы, якая была шчасцем для землеўласнікаў і горам для народа. Ці значыць гэта, што ў такіх умовах не можа развівацца літаратура і мастацтва? Не значыць! Славутая руская літаратура XIX ст. таксама развівалася ва ўмовах жорсткай феадальнай сістэмы, якая закабаліла да канчатковасці рускага селяніна. Зрэшты, спрэчка за тэрмін не мае сэнсу. Можна ўжываць акрэсленне «залаты век», але можна і не ўжываць. Ад гэтага не зменіцца характар істоты гістарычнай з'явы. А з'явай гэтай з'яўляецца цікавая, арыгінальная беларуская літаратура ў перыяд Вялікага княства Літоўскага. Не прызнаваць гэтага — гэта значыць быць нацыянальным нігілістам. Ды, зрэшты, сёння не сустракаем, на шчасце, ніводнага элементарна адукаванага чалавека, які б з гэтым не згаджаўся.

Багацце беларускай літаратуры эпохі Вялікага княства Літоўскага, між іншым, абумовіла яе фармальная разнароднасць.

Прыгадайма яшчэ раз асноўныя яе жанры:

а) гістарычны жанр, які найбольш поўнае выяўленне знайшоў у хроніках;
б) мемуарны жанр, які найцікавей прадстаўлены Дзённікам Еўлашэўскага;
в) палемічны жанр, які знайшоў выяўленне ў літаратуры рэлігійнай і свецкай;
г) палітычна-звычаёвы жанр, прадстаўлены «Прамовай Мялешкі» і «Лістам да Абуховіча»;
д) перакладны жанр, дзякуючы якому дайшлі да нас творы і паўднёвай і заходняй Еўропы, і Расіі, і сярэдняга Усходу.

Калі адклікаемся да літаратуры перыяду Вялікага княства Літоўскага, дык не можам абысці адной з найпрыгажэйшых постацей у нашай гісторыі — Францішка Скарыны. Гэты верны сын беларускай зямлі пранёс сваю любоў да айчыны праз замежныя краіны і не толькі яе не растраціў, але памножыў.

Літаратура перыяду Вялікага княства Літоўскага добра служыла інтарэсам сваёй нацыі. Гаворым гэта аб цэласці літаратуры. Зразумела, што можам мець засцярогі, што можам мець прэтэнзіі да асобных твораў, аўтараў, ці фрагментаў твораў. Час аднак гасіць усе страс-

ФРОНТАМ ДА ВЁСКІ

КУПЛЯ І ПРОДАЖ ЗЯМЛІ

Закон з 26 кастрычніка 1971 г., змяняючы цывільны кодэкс, і распараджэнне Рады Міністраў з 23 снежня 1971 г. уводзяць значна шырэйшыя магчымасці куплі і продажу зямлі.

У асноўным не можна купіць столькі зямлі, каб набыўца разам са сваёй зямлёй меў звыш 15 га, а калі гэта гаспадарка гадаўляная (прыкладам, зямля — гэта пасбішчы і сенажаці) — звыш 20 га. Аднак, калі набыўца дае гарантыю, што павядзе добра гаспадарку без сталай наемнай сілы, аддзел сельскай гаспадаркі і лясніцтва прэзідыума павятовай рады народовай можа дазволіць на набыццё зямлі звыш гэтай нормы.

Надалей абавязвае права, што купіць можна або цэлую гаспадарку, або такую яе частку, якая разам з той зямлёй, якую мае набыўца, тварыла б гаспадарку не менш 8 га. Адпак частку гаспадаркі можна прадаць толькі ў такіх умовах, калі ў прадаўца застаецца не менш 8 га зямлі. Прадавец можа таксама збыць гаспадарку, пакідаючы сабе толькі сядзібу — абшарам да 0,5 га. Гэта важна асабліва для тых, якія ахвотна прадалі б зямлю, бо ўтрымоўваюцца з працы, але не маглі або не хацелі пазбывацца сядзібы. Дагэтуль яны маглі прадаць усю гаспадарку, пакідаючы сядзібу абшарам 0,2 га.

Калі хто мае ўсяго 0,5 га або менш зямлі, можа прадаць частку гэтай зямлі без ніякіх абмежаванняў.

Без абмежаванняў можна таксама прадаць частку гаспадаркі, калі гаспадаранне вялося на нізкім узроўні або пагражае спадак прадукцыі. За гэткую гаспадарку лічыцца такая гаспадарка, калі ўласнік — чалавек у старэйшым узросце, інвалід, або хваравіты і няма іншай рабочай сілы. У гэткім выпадку ўласнік, прыкладам, 7 га можа прадаць 2 ці 3 га, што ў нармальных умовах недапушчальна. І ў гэтым выпадку ад набыўцы вымагаецца, каб купленая зямля разам з той. якую ён мае, ствараўа абшар не менш 8 га. Абшар гэты можа быць меншы, калі ён стварае гаспадарку, здольную да таварнай прадукцыі.

Пры ацэне, ці гаспадарка здольная да таварнай прадукцыі прымаецца пад увагу, побач з магчымасцю атрымоўвання рэнтабельнай прадукцыі, кваліфікацыі набыўцы да вядзення сельскай гаспадаркі, яго сямейныя ўмовы, абшар і палажэнне нерухомай маёмасці і тое, што намераны набыўца прадукаваць.

Прэзідыум павятовай рады народовай можа дазволіць на падзел гаспадаркі, нязгодны з абавязваючымі асноўнымі нормамі.

В. Склубоўскі

СЛЕДАМ ГУРТКОЎ БГКТ

ТАМ СЛОВЫ ЦЁПЛЫЯ ГУЧАЦЬ

Гарадоцкі гурток БГКТ і яго мастацкі калектыў нельга не любіць. Нельга не шанаваць Гарадок за непадкупную яго працавітасць і ўпартасць. Славіцца ён сваімі жанчынамі, якія складаюць тут мастацкі аматарскі калектыў.

Прыязджалі ў Гарадок многія асобы і многія групы людзей. Прыязджалі пазнаёміцца з тутэйшым «актыўным асяроддзем», слаўнымі гарадоцкімі жанчынамі». Кожны пакідае Гарадок пад уражаннем цеплыні і мяккасці іхняй мовы, беларускай шчырасці і іхніх талентаў.

Гарадоцкі мастацкі калектыў, які складае ядро гарадоцкага гуртка БГКТ і цесна звязаны з дзейнасцю Беларускага таварыства, вядзе шырокую культурную дзейнасць. У яго праграмах бачым мы і чуем песні, вершы і паэтычныя мантажы; ставілі яны п'есы, якія самі дапрацоўвалі для сцэны, ставілі вялікія творы беларускай літаратуры, шылі самі касцюмы і рабілі дэкарацыю для сваіх пастановак.

Асобны вялікі раздзел іх працы — гэта збіранне фальклорных песень, якія яны адразу ўключаюць у свой рэпертуар. Адну з такіх песень чула я нядаўна: як «біла жонка мужыка», якую адзін гарадоцкі дуэт рыхтуе для агляду беларускай песні. Якая цудоўная гэта песня! Дасціпныя словы, прыемная мелодыя, лёгка трапляе ў вуха. Сапраўдны народны скарб, які дзякуючы творчаму падыходу гарадоцкіх жанчын да народнай спадчыны паўстае з забыцця і становіцца нашай супольнай вартасцю.

Гарадок базіруецца на народнасці, на мясцовай, беларускай культуры. І калі хто да народнасці ў нашай культурнай працы не пераканаўны, або не даацэньвае яе, нехай едзе ў Гарадок. Паслухае мову гарадоцкую, якая плыве, як чыстая крыніца, сачыстая і прыгожая, дасціпная і багатая. Паслухае, чаго тут людзі хочуць, да чаго імкнуцца і як імкнуцца, як у імя добрай работы ламаюць усе перашкоды, якіх нідзе не бракуе. Бо Гарадок: «Калі за што возьмецца, то робіць так, каб выйшла».

Тут выходзіць: і лёгкая рэфлексійная «гарадоцкая вечарынка», зачараваная ў песні і слове, уласнымі частушкамі пераплеценая, свежымі беласнежнымі ўборамі цешыць вока; і поўная грамадзянскага пафасу «акадэмія» з выпадку нацыянальнага ці рабочага свята, калі грымне патрыятычная песня і ўзаб'еца па-над залам эмацыянальны верш; і манументальнае народнае відовішча, якое на аснове купалаўскай паэмы ажывае ў непаўторным гарадоцкім спектаклі. Перажываеш тады сілатворчую цудоўную быль, калі перад вачыма праходзяць лета, восень, зімы і вёсны і сярод іх нястрымнага бегу толькі ён... Чалавек не прамінае, бо зямлю любіць і працу кахае.

«Як цвёрда стаім на зямлі, то ніхто нас не зломіць. Скажыце, бабы, ці не праўда?» Гэта цытата з аднаго вячэрняга спаткання з гарадоцкім калектывам у сямейным настроі, дзе самі яны гаварылі пра працу і будучыя планы.

Гаварылі пра тое, як актывізаваць багатыя народным духам і талентам вёскі вакол Гарадка: Бялявічы, Страшава, Дзернякова.

У Бялявічах ёсць многа ахвотных спяваць, хочуць арганізаваць калектыў. Большасць з іх старэйшыя, малавата моладзі. Кепска гэта ці добра? Ніна Мушынская і Ніна Цыванюк з Гарадка былі ў Бялявічах, гаварылі з людзьмі. Людзі пастанавілі пакуль што паставіць п'есу.

Пайшлі дзве Ніны і ў Дзернякова. Ад хаты да хаты хадзілі, сабралі людзей. І тут ёсць ахвотныя да спявання, тут многа маладых. Трэба б ім толькі памагчы ўладзіць справу святліцы.

Гаварылася, дзе б можна зрабіць беларускі калектыў. Трэба больш ведаць ваколіцу, каб пераканацца, дзе патрэбна беларускае слова. Непакоіцца, што ў Случанцы ці Страшаве стаяць пустыя святліцы, а ў іх ціха і глуха.

У самім Гарадку не спыняецца жывая дзейнасць. Плывуць думкі, родзяцца замыслы, ідзе работа. Вялікі грамадскі культурны рух, аб якім у пастановах VI з'езду ПАРП гаворыцца, што з'яўляецца ён і павінен быць адным з важнейшых звенняў нашага культурнага жыцця, у Гарадку існуе сапраўды. Яго вытокі з невычэрпнай крыніцы народнай творчасці гарадоцкай зямлі, з іхніх былых і сучасных народных талентаў, з таго, што стварылі прадзеды і з таго, што творыць тут цяпер сваёй працай, сваёй песняй і словам.

Гарадоцкі калектыў — як прыгожая візітная картачка, якой ніхто не пасароміцца.

Вера Леўчук

ЛЮДЗІ ДОБРАЙ РАБОТЫ

Ольга Гарустовіч

Ольга Гарустовіч настаўнічае ўжо 16 год і амаль столькі ж гадоў навучае яна беларускай мове. Настаўніцкую студыю скончыла яна ў Беластоку. Зараз ужо чацвёрты год выконвае яна дадаткова абавязкі інструктара беларускай мовы. Працуе супольна з мужам у пачатковай школе ў Дубінах, Гайнаўскага павету. У школе заснавала яна кабінет беларускай мовы, у якім асобнае месца адводзіцца бібліятэцы беларускіх кніжак, насценгазетам, беларускаму тыднёвіку «Ніва», дапаможнікам у навучанні роднай мовы. Ёсць тут музейны куток, у якім перахоўваецца колішняя вопратка (вышываныя саяны, ручнікі), пасталы, гліняная пасуда. Ольга Гарустовіч выкладае беларускую мову ў IV — VIII класах. Мае добрыя вынікі ў навучанні. Апрача таго, штотыдзень выязджае яна ў другія школы, дзе дапамагае настаўнікам, як найлепш правесці ўрок, як распланаваць матэрыял на ўвесь год, як уводзіць на ўроках педагагічны прагрэс, лепшыя сучасныя метады навучання і г.д.

Зараз на Гайнаўшчыне беларуская мова выкладаецца ў 65 школах. Добра вядуць урокі роднай мовы настаўнікі з Трасцянкі, Чыжоў, Новаберазова і іншых школ. Усе настаўнікі беларускай мовы адчуваюць у працы недахопы ў праграме матэрыялу навучання і ў невялікай колькасці ўрокаў беларускай мовы ў тыдзень, каб навучыць літаратуры, граматыцы, гісторыі Беларусі, карыстанню з «Нівы» і г.д. Зараз Ольга Гарустовіч рыхтуе матэрыялы на 90 гадавіну з дня нараджэння вялікіх беларускіх песняроў Янкі Купалы і Якуба Коласа.

За ахвярную настаўніцкую і грамадскую працу Ольга Гарустовіч была ўзнагароджана ў мінулым годзе дзяржаўнай узнагародай — Бронзавым крыжам заслугі.

Я. Цялушэцкі

ТАК БЫВАЕ...

УКРАЛА МУЖА

Было гэта на Бельшчыне. Малады прыгожы чалавек кахаў мясцовую дзяўчыну. А яна проста прападала за ім. Пасля В. знайшоў добра платную работу ў Лапах. Стаў там жыць і працаваць і стаў заляцацца да іншай дзяўчыны. У суботу прыязджаў да бацькоў і тады наведваў сваю першую дзяўчыну. І лічыў ён, што маладосць яго шчаслівая, таму што закруціў дзвюм дзяўчынам у галаве. Адна кахае яго на месцы пражывання, а другая заўсёды пяшчотна, прывабна адносілася да яго падчас кожнай яго набыўкі на вёсцы. У Лапах В. сардэчна прымалі бацькі другой дзяўчыны. Праз нейкі час налаві ісці гутаркі з В. аб жаніцьбе. І справа прыбрала поўныя абароты. Назначаны быў дзень шлюбу. А ў хаце на вёсцы не ведаюць аб гэтым. Не ведае і вясковая дзяўчына, якую і ў мінулую суботу наведаў. Бацька лапскай дзяўчыны ў перадзень шлюбу разам з В. адправіліся на вёску, каб забраць на заўтрашнюю ўрачыстасць свата і сваццю (бацькоў маладога). Вестка аб жаніцьбе і аб прыездзе гэтым, як дзіўная хваля, пракацілася па вёсцы. Устрывожыла яна мясцовую дзяўчыну. — Да гэтага я не дапушчу! Ён мусіць быць маім. Ён мяне кахае найбольш. Мушу нешта рабіць. Інакш страчу яго! Ён мусіць быць маім і толькі маім мужам.

Вечарэла. Бацькі В. ветліва прынялі будучага сваяка. Пачалася выпіўка. Сват са сваццяй павялі сардэчныя сваяцкія размовы, а В., падпіўшы сядзеў збянтэжаны.

Дзяўчына з вёскі тым часам прыйшла пад хату бацькоў гэтага маладога чалавека. Чакала, каб выйшаў з хаты яе любы. І дачакалася. В., не спадзеючыся нічога, так сабе, з усхваляванняя выйшаў на панадворак. Тады падбегла яна з пацалункамі і ласкамі, адцягнула яго п'янаватага ад хаты на пару мінут гутаркі.

— Ці ты мяне хаця трошкі кахаеш? Скажы, шчыра скажы?!

— Кахаю, — адказаў ён. — Але бачыш, я ўжо так упутаўся ў гэтую сям'ю...

Дзяўчына не дала яму тлумачыцца. — Паслухай мяне, даражэнькі! Усё будзе добра. Толькі не супраціўляйся, добра? — Добра, — сказаў малады чалавек. Дзяўчына падвяла матацыкл, пасадзіла яго і дала газу. Людзі не прыбліжаліся да іх, глядзелі, развязўшы раты на гэтае дзіва. Дзяўчына тым часам імчалася матацыклам у далёкую мясцовасць. Там пры дапамозе ўплывовых сваякоў аформіла ўсе справы ў «стане цывільным» і ўзяла з ім шлюб. І па сённяшні дзень жывуць добра і шчасліва.

Міхась Хмялеўскі

ці і палкасці, і таму са зразуменнем або абыякавасцю глядзім сёння на клапатлівасць Еўлашэўскага, на варожасць да Налівайкі аўтара Баркалабаўскай хронікі, на палемічную заўзятасць праваслаўнага артадокса — Філіповіча ці уніята — Ігнація Пацея. Добра аднак, што ўсё гэта было ў нашай літаратуры. Барацьба думкі ажыўляе народ, нязнаўшы апазіцыі, ці ідэйнага праціўніка актывізуе чалавечы інтэлект. Несумненна, у такім напрамку ішла літаратура Вялікага княства Літоўскага, і за гэта ёй шчырае дзякуй.

У канцы XVII ст. беларуская літаратура прыходзіць у заняпад. Зляжылася на гэта рад палітычных прычын, на разгляд якіх не маем часу. Адну з прычын называе ўжо цытаваны Васілеўскі і таму раз яшчэ трэба на яго спаслацца:

„Stopniowo jednak język aktowo-białoruski ustępował i w piśmiennictwie i w dokumentach łacinie i polskiemu, a już Sejm 1696 r. postanawia: „pisarz powinien po polsku, a nie po rusku pisać". (Leon Wasilewski, Litwa i Białoruś, Warszawa — Kraków 1925 r. s. 47)

Такім чынам быў нанесены канчатковы ўдар і па артыкуле Літоўскага статута, у якім гаварылася, што пісар мае пісаць «рускімі словамі і літарамі», і па беларускай літаратуры.

Канчалася эпоха Вялікага княства Літоўскага, набліжалася пустыннае для нашай літаратуры XVIII ст. З-паза яго праяўлялася XIX стагоддзе, у якім пры актыўнай дапамозе палякаў наступіла адраджэнне беларускай літаратуры.

ЗБОРНІК СЦЭНІЧНЫХ ТВОРАЎ

„Злавацца не трэба"

Абавязак мой расказаць коратка гэтую гісторыю. Але пакуль гісторыя, паўтару многія галасы, якія часта чуем: паставілі б п'есу, але няма якой.

А «Зборнік сцэнічных твораў», які выйшаў у выдавецтве БГКТ у 1968 годзе, праспакойна сабе дрэмле, чакаючы літасцівага драмгуртка. Ёсць у тым зборнічку п'еса, якая, праўда, пужае сваёй даўжынёй, вымаганнем 9-ці мужчын да ролi. П'еса завецца «Злавацца не трэба» і складаецца з трох актаў.

Хоць мінулі гады, ніхто не адважыўся ўзяцца за п'есу «Злавацца не трэба». І як вельмі часта бывае ў грамадскакультурнай дзейнасці Беларускага таварыства, першым адважным, які выступіць на аглядзе драмгурткоў з гэтай п'есай, з'явіцца... Гарадок.

Ніна Мушынская дастасавала гэтую п'есу да сваёй сцэны і тым самым пусціла яе ў рэпертуар беларускіх драмгурткоў.

Пераапрацоўка п'есы не складаная. Ніна Мушынская ўзяла толькі першы акт, парабіла наяначныя змены, дадала заканчэнне. Усе мужчынскія ролі замяніла жаночымі, тлумачачы: ці ж загадчыкам станоўай або дырэктарам не можа быць жанчына? Можа!

Такім чынам уваходзіць на нашу самадзейную сцэну новая п'еса. Раім іншым гурткам на будучы год выкарыстаць вопыт Гарадка.

(вл)

ЗДАРОЎЕ СЯЛЯН

Ужо мінае другі месяц, як сяляне карыстаюцца з бясплатнай лекарскай дапамогі. У сувязі з тым павялічылася колькасць пацыентаў ва ўсіх вясковых цэнтрах здароўя, амбулаторыях і г.д. На Гайнаўшчыне павялічылася іх на 20%. Найбольш сялян наведвае рэнтгенаўскія кабінеты, аналітычныя лабараторыі, спецыялістычныя кансультацыйныя парадні, а перш за ўсё зубных лекараў. Сяляне ў большай ступені пачалі карыстацца з карэтак хуткай дапамогі. У Гайнаўскім павеце дзейнічае толькі 8 вясковых цэнтраў здароўя. Працуе ў іх па адным лекары. Гэта вельмі мала. Адчуваецца асабліва недахоп зубных урачоў. Дагэтуль на вёсцы працуе ўсяго адзін стаматолаг. Павятовая бальніца ў Гайнаўцы налічвае больш 200 месцаў, але гэта замала. Не хапае месц на хірургічным аддзяленні і на аддзяленні ўнутраных хвароб. Бальніцу неабходна разбудаваць.

Пацыяшальным фактам з'яўляецца забеспячэнне ў лякарства. Яно задавальняючае.

(ця)

Мінскі авіярамонтны завод

Сюды з аэрапортаў усяго Савецкага Саюза кіруюцца пасажырскія самалёты — лайнеры, каб перайсці дакладны тэхнічны агляд і рамонт. Умелыя і чулыя рукі мінскіх майстроў вяртаюць паветраным гігантам іх поўную тэхнічную спраўнасць. За высокую якасць праведзеных рамонтаў заводу прысвоены 25 залатых медаляў Выстаўкі дасягненняў народнай гаспадаркі і званне «Прадпрыемства высокай культуры вытворчасці». Цяпер на мінскі завод кіруюць на рамонт пасажырскія самалёты Польшча, Балгарыя, Чэхаславакія, ГДР, Куба і звыш 10 іншых краінаў свету.

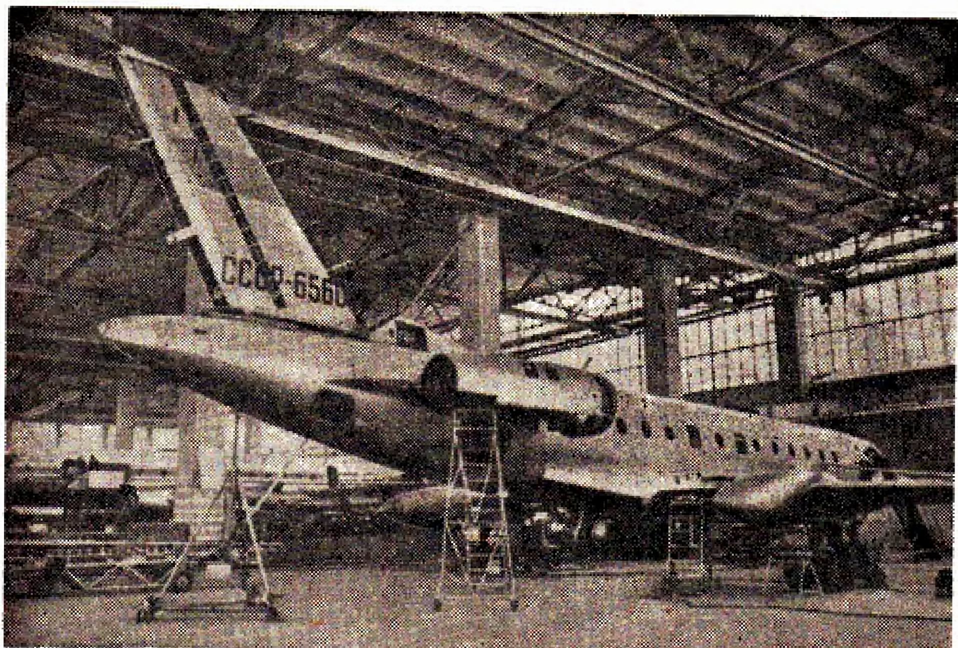

У гэтым цэху завода ідзе рамонт самалётаў «ТУ—124».
Фота М. Мінковіча

У. КАРПАВУ 60 г.

«Вялікая Айчынная вайна...

Мне давялося бачыць тады Беларусь, пралятаючы над ёю ў самалёце і пятляючы няходжанымі сцежкамі ад лініі фронту да Мінска. З вышыні я бачыў пункціры агнёў шматлікіх партызанскіх аэрадромаў, што чакалі тол, зброю і «Праўду» з Вялікай зямлі. Бачыў, як пад крылом, у сіняй цемені, бушаваў агонь, знішчаючы пасёлак, як кіпеў бой там, дзе нам трэба было прызямліцца. Мы праходзілі па спаленых вёсках, дзе немцы ўзарвалі нават калодзежы, заходзілі ў пакінутыя хутары, дзе ўсё спавіў нябыт. Я бачыў славутую рэйкавую вайну. Пабываў і ў паланёным Мінску. Ведаў шмат каго з падпольшчыкаў-мінчан, якія ўзрывалі на чыгуначным вузле саставы, на аэрадроме — самалёты, на ўцалелых заводах — станкі, знішчалі гітлераўцаў, іх халуёў, перапраўлялі ў лес медыкаменты, боепрыпасы, друкарскі шрыфт».

Гэтыя радкі ўзяты з артыкула «Позірк назад», напісанага ў 1965 годзе сучасным беларускім літаратурным крытыкам і празаікам Уладзімірам Карпавым, якому сёлета спаўняецца 60 год.

Уладзімір Карпаў нарадзіўся 26 лютага 1912 года ў горадзе Хвальнск каля Саратава. Засуха і ўспыхнуўшы разам з ёю жудасны голад на Паволжы ў 1921 годзе змусілі Карпавых выехаць на Беларусь. Пасля заканчэння сярэдняй школы У. Карпаў працуе спачатку на тартаку ў г. Рэчыца, а затым настаўнічае на Віцебшчыне і Гомельшчыне. Зусім перад вайной ён заканчвае экстэрнам Мінскі педагагічны інстытут.

Ва ўсе вогненныя ваенныя гады У. Карпаў дзейнічае ў партызанскіх атрадах на беларускай зямлі. Калі суцішылася ваенная навальніца, ён бярэцца за пяро. Спачатку працуе ў рэдакцыі газеты «Советская Белоруссия», а потым у газеце «Літаратура і мастацтва». У 1944 г. паяўляюцца першыя яго артыкулы, прысвечаныя беларускай літаратуры. У. Карпаў займаецца даследаваннем драматычнай творчасці Я. Купалы, прозы і сцэнічных твораў Я. Коласа, белетрыстыкі К. Чорнага, драматургіі К. Крапівы і творчасці М. Лынькова.

Багаты жыццёвы матэрыял, вынесены з партызанскіх паходаў і прадуманы ўжо ў мірны час, не дазваляе У. Карпаву абмежавацца толькі літаратурнай публіцыстыкай. У 1950 годзе выходзіць з друку першая яго аповесць «Без нейтральнай паласы». Як і трэба было чакаць, яна прысвечана партызанскаму руху на Беларусі. Але вось патухлі ўжо зарніцы выбухаў партызанскіх мінаў на рэйках чыгунак, гады развеялі дым і попел з руінаў знішчанай вайной Беларусі. Былыя партызаны і салдаты Савецкай Арміі прыступілі да аднаўлення жыцця на разбуранай зямлі. Іменна ім — былым героям ваенных год, а цяпер — будаўнікам новага пасляваеннага Мінска прысвячае У. Карпаў свой раман «За годам год» (1957). Праца, жыццё і думы беларускіх рабочых знайшлі адлюстраванне ў наступным рамане пісьменніка «Вясення ліўні» (1961). Але вобразы з ваенных год прымушаюць пісьменніка зноў вярнуцца да ваеннай тэматыкі. У 1962 г. выходзіць з друку яго раман «Нямігі крывавыя берагі», у якім аўтар глянуў на партызанскі рух з пункту гледжання нашых дзён.

Побач з працай над празаічнымі палотнамі У. Карпаў не спыняе сваёй працы літаратурнага крытыка. З-пад яго пяра выходзяць артыкулы, прысвечаныя разгляду і ацэнцы творчасці М. Паслядовіча, І. Шамякіна, Я. Брыля, Р. Сабаленкі.

Пазней, працуючы ў «Полымі», У. Карпаў вядзе крапатлівую выхаваўчую работу сярод беларускай літаратурнай моладзі.

Белетрыстычныя творы У. Карпава карыстаюцца папулярнасцю не толькі ў Беларусі, яны перакладзены на рускую і ўкраінскую мовы. Яго літаратурная публіцыстыка робіць адметны ўплыў на фармаванне сучаснай беларускай прозы і драматургіі. Да яго меркаванняў, спасцярог і крытычных заўваг пільна прыслухоўваюцца не толькі маладыя пісьменнікі, але і вядомыя беларускія белетрысты.

Мікалай Гайдук

Ці ведаеце, што...

...зараз у Польшчы на вёсцы працуе 4,5 тысячы лекараў, 1 800 зубных лекараў, больш 4 тысяч медсясцёр і каля 1,5 тысячы акушэрак.

...больш 4,4 тысячы паасобных дрэў у Польшчы прызнана за помнікі прыроды.

...Польшча знаходзіцца на 20 месцы ў свеце адносна колькасці жыхароў.

...у Беластоцкім ваяводстве дзейнічае 101 ашчадна-пазыкавая спулдзельня (СОП) і 88 пунктаў СОП. У 1970 годзе СОП-ы налічвалі 182 177 членаў, у тым ліку 155 639 членаў-сялян. Члены СОП мелі на сваіх ашчадных кніжках 783 987 тысяч злотых, за якія працэнты склалі суму 26 461 тысяч злотых.

...адной з найбольш тоўстых кніжак на свеце з'яўляецца «Гісторыя грамадзянскай вайны ў Амерыцы». Налічвае яна 120.000 старонак друку, яе таўшчыня каля 9 метраў. У бібліятэку ўносіла яе 16 чалавек. Найменшай дагэтуль кніжкай свету з'яўляецца 147-старанічовы французска-англійскі слоўнік, выдадзены ў Глазга. Налічвае ён 400.000 слоў і важыць усяго 3 і 2/3 грама. (ця)

Беларускія кнігі

Змяшчаем спісак беларускіх кніг, якія можна набыць у Беластоку ў кнігарні на вуліцы Кілінскага 10.

Барадулін Рыгор, «Адам і Ева», Мінск 1968, стар. 256, цана 9 зл. 10 гр.

Рыгор Барадулін — адзін з найбольш таленавітых сучасных беларускіх паэтаў. Ён прыйшоў у нашу літаратуру ў 50-дзесятыя гады, унёс у беларускую паэзію свежыя арыгінальныя вобразы і форму твораў. Яго творчасць карыстаецца папулярнасцю не толькі ў БССР, але ва ўсім Савецкім Саюзе. У кнігу ўключаны лепшыя вершы і паэмы з ранейшых зборнікаў, а таксама новыя творы.

Рэкамендуем усім любіцелям беларускай паэзіі.

Куток гаспадыні
Што рабіць, каб добра зварыць

ГАРАЧЫЯ НАПІТКІ

КРУПНІК

Тыповы польскі напітак, які папівала калісьці шляхта на куліках. Мёд развесці вадой (адна шклянка вады на паўтары шклянкі мёду). Дадаць карэнні: карыцу (цынамон), гваздзіку, імбір, мускатны арэх, ваніль, лімонную скурку. Паставіць на агні, каб закіпела. Тады адставіць мінут на 15, каб крыху прастыла, пасля чаго працадзіць праз густое сіта. Дадаць столькі спірту, колькі было вады з мёдам. Падагрэць (не кіпяціць!) і падаваць у гліняных чарках.

ПОНЧ

Хаця паходзіць ён з Англіі, мае свае традыцыі ў Польшчы. Аб ім пісаў ужо Міцкевіч. Падаюць яго як халодны так і гарачы. Найпрасцейшы спосаб падрыхтоўкі понча. Гарачай вадой заліць паўшклянкі чаю. Напар спалучыць са шклянкай белага віна і паловай шклянкі чырвонага віна. Дадаць лімонную скурку, сцертую на дробнай тарцы, сок з гэтага ж лімона і пасаладзіць. Вымяшаць, падагрэць пад крышкай (не кіпяціць!) і падаваць у шклянках.

ГАРАЧАЕ ВІНО

Можна падаваць гарачае віно як чырвонае, так і белае ці вытраўнае.

На бутэльку чырвонага віна трэба ўзяць 6—7 лыжачак цукру, кавалачак карыцы (цынамону) і некалькі гваздзікаў. Падагрэць, але не кіпяціць, дадаць крыху лімоннага соку і разліць у шклянкі.

Белае сухое віно падагрэць з кавалкам ванілі. У той час расцерці з цукрам жаўткі (3 на бутэльку віна). Заліць жаўткі гарачым віном. Разліць у шклянкі, палажыць зверху па паўскрылёчка лімона.

АНГЛІЙСКАЯ БАВАРКА

Баваркай называюць звычайную гарбату з малаком. Але можна зрабіць яе і на святочны лад. У каструльку ўбіць жаўток, усыпаць дзве лыжкі цукровай пудры і, мяшаючы, падагрэць. Дадаць шклянку моцнай гарбаты, уліць кілішак рому і мяшаць далей. Калі запеніцца, уліць у маленькія шкляначкі.

ГРОГ

Гэта вядомы напітак маракоў, падаюць яго замерзшым матросам у час вахты. Матросы прывыклі піць грог таксама на сушы, ад іх навучыліся піць гэты напітак таксама і іншыя. Напітак звычайна складаецца з рому, разведзенага гарачай вадой або гарбатай з цукрам і лімонам.

Класічны найпрасцейшы грог: у шклянку ўлажыць кавалак або ўсыпаць паўтары лыжачкі цукру, палажыць скрылёчак лімона і ўліць кілішак рому, даліць гарачай вады або моцнай гарбаты.

Можна зрабіць грог мядовы: у шклянку ўліць кілішак віняку, дадаць лыжачку мёду, заліць гарачай вадой, палажыць скрылёчак лімона.

Гаспадыня

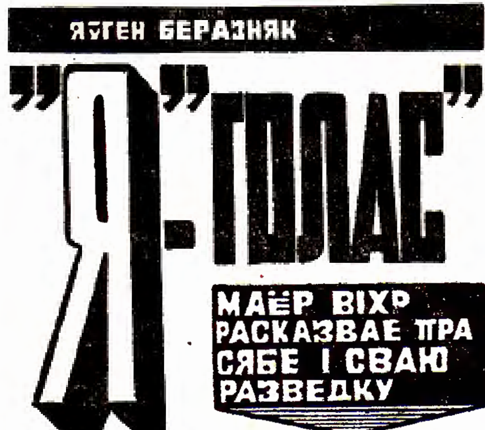

ТАВАРЫШ МІХАЛ

Час, аднак, вярнуцца ў Санку.

Трэба было вырашыць, каму чым заняцца. Валерыя ўмела, як ніхто, знікаць і своечасова з'яўляцца. На гэты раз прыйшла не сама.

Сярэдніх гадоў, крыху флегматычны мужчына з ільвінай грывай валасоў моцна пацiснуў маю руку:

— Міхал Зайонц. Сакратар падпольнага абкома. — Пацікавіўся: — Пасты выстаўлены?

У нашых умовах гэта было не пустое і зусім не лішняе пытанне. Мы, аднак, усё прадугледзелі. На агародзе капалі бульбу стары Урубэль і яго дочкі Рузя і Стэфа. У лесе з раніцы «збіралі грыбы» целаахоўнікі Ольгі Метэк і Казік. Было дамоўлена: калі што заўважаць — закукуюць зязюляй. Я ў агульных рысах пазнаёміў нашых польскіх сяброў з просьбай камандавання: максімальна расшырыць разведработу, сістэматычна забяспечваць Цэнтр дэталёвай інфармацыяй аб воінскіх перавозках усімі відамі транспарту, аб дыслакацыі на гэтай тэрыторыі нямецкіх войск. Я амаль даслоўна перадаў словы Паўлава: «Савецкае камандаванне поўнае рашучасці любой цаной захаваць Кракаў — старажытную сталіцу Польшчы. І вельмі спадзяецца на дапамогу польскіх сяброў. Мы павінны ахапіць разведсеткай раён Кракава. Паводле папярэдніх даных, тут узводзяцца магутныя абарончыя забудаванні».

Перайшлі да практычных задач. Першапачатковы план наш лопаўся па швах. Не было чаго і думаць аб маёй легалізацыі ў Кракаве. Мае фатаграфіі, прыкметы і сляды пальцаў, трэба меркаваць, ужо разасланы ў мясцовыя аддзяленні гестапа. Непакоіла і радыёкватэра ва Урубляў. Рацыю могуць засячы, а можа ўжо і засеклі: занадта доўга сядзім на адным месцы. Я падзяліўся сваімі апасеннямі, планамі перабазіроўкі.

— Рашэнне своечасовае і правільнае, — падтрымаў нас Зайонц. — Мы дапаможам вам, капітан Міхайлаў, перабазіравацца разам з радысткай у адзін з нашых партызанскіх атрадаў. Адтуль і будзеце кіраваць групай. Аляксея ўладкуем у Кракаве. Ёсць у мяне на прыкмеце адзін вельмі надзейны таварыш — Юзэф Прысак, Мянушка — Музыкант. Ён у нас скрыпач. З імі і працаваць Аляксею.

Усё станавілася на свае месцы. Радысткай застанецца Ольга. Да яе почырку ў Цэнтры прывыклі. У Гразы ўсе шанцы легалізавацца ў Кракаве, Грушы наўрад ці ўдасца знайсці сваю рацыю, а дакументы ў яе надзейныя. Зайонц згодна кіўнуў галавой:

— Грушы, бадай, лепш заняцца зборам разведданых. У Кракаве цяпер многа жанчын з Усходу. Згубіцца сярод іх няцяжка. Мы падбяром ёй штосьці падыходзячае.

Засталося вырашыць апошняе: як звязацца з партызанамі? На наступную раніцу Граза ў суправаджэнні Метка накіраваўся ў Бяскіды — у польскі партызанскі атрад, які павінен быў стаць і нашай базай. Неўзабаве сувязны з Кракава прынёс першае данясенне Грушы. Міхал стрымаў сваё слова. Анка ўладкавалася пакаёўкай на вуліцы Рынкавай, 10 у мадам Гоф — жонкі віцэ-пракурора Кракава. Гатавала страву, мыла, прыбірала пакоі. Вельмі старалася. Да Гофа часта прыходзілі відныя гітлераўскія чыноўнікі, афіцэры вермахта. Многім з іх падабалася акуратная, прыгожая пакаёўка з ветлівай усмешкай, у накрухмаленым фартуху. Пры ёй не саромеліся, гаварылі аб усім. Госці любілі добра і смачна паесці. І Груша ледзь не кожную раніцу адпраўлялася з вялікім кошыкам на рынак. Ішла не спяшаючыся, важна, як і належыць пакаёўцы дома такой уплывовай асобы. Пільныя вочы разведчыцы прывычна адзначалі: мотакалона колькасцю да палка.

...К канцу тыдня вярнуўся з Бяскідаў Аляксей. Дзелавую частку рапарту звёў да аднаго слова: чакаюць.

Потым з уласцівым яму тэмпераментам пачаў апісваць Бяскіды. Калі дзе ёсць рай на зямлі — дык гэта там.

Бяскіды ўсяго за трыццаць-сорак кіламетраў ад Кракава. Камандзір атрада паручнік Тадэвуш Грыгорчык — Тадэк — пакідае добрае ўражанне. Базу атрада ён размясціў у самым цяжкапраходным раёне Падгалля.

СКОМСКІ

З Юзэфам Скомскім мяне пазнаёміла Ольга. Яе рэкамендацыя была кароткай і вычарпальнай:

ТРЫБУНА чытачоў

КУРС ПЯЧЭННЯ

21 і 22 студзеня па ініцыятыве старшыні гуртка вясковых гаспадынь (КГВ) у Пяньках адбыўся курс пячэння. Заняткі з жанчынамі вяла інструктар з Беластока Францішка Рашкоўская. За гэтыя два дні заняткаў 22 жанчыны шмат навучыліся ў кулінарных справах.

Коля Грэсь, Пянькі

У адным з апошніх нумараў «Нівы» я ўбачыў новую рубрыку, якая называецца «Парнасік» і ў якой маюць друкавацца вершы і проза чытачоў. Не ведаю, якую ролю павінен спаўняць «Парнасік». Мне здаецца, гэта павінна быць рубрыка, якая сатырычным і гумарыстычным спосабам паказвала б сітуацыю ў асяроддзі, з якога паходзіць чытач. Павінен «Парнасік» таксама паказваць стан культуры ў некаторых вёсках, ды крытыкаваць усё, што дрэннае. Мой верш таксама з'яўляецца крытыкай сітуацыі, якая была ў рыбалаўскай сельскай гаспадарцы да мінулага года. Верш з'яўляецца таксама падзякай інжынерам, якія злучылі грунты ў Рыбалах.

«АКАЛЁНІІ»

20 год таму назад
Дзед Мікола кароўку
Выганяў у табун,
Каб ішла на зялёнку.

Але што ж, траўка
Вялікая не была,
І красуля сумная
Заўсёды хадзіла.

Уся рыбалаўская жывёліна
Плакала ў полі,
Залівалася слязьмі
З сваёй вечнай нядолі.

Але ўрэшце красулі
Дачакаліся змены —
Да Рыбалаў прыехалі
Летам інжынеры.

За год яны хутка
«Акалёніі» раздзялілі,
І ўсе нашы красулі
Адразу павесяліліс.

Цяпер дзед Мікола
Табуна не чакае,
А сваю кароўку
На «акалёнію» выпускае.

Яўгень Чорны,
Рыбалы

— Малады. Адукацыя сярэдняя. Ні ў якой партыі не знаходзіцца. Сын мясцовага памешчыка. Ненавідзіць акупантаў. Працуе ў нямецкай адвакатуры. Ужо не раз даваў нам каштоўныя звесткі.

Скомскі завёў знаёмства з адным гітлераўскім асам. Дзякуючы гэтаму знаёмству, добраму веданню нямецкай мовы, уменню хутка сыходзіцца з людзьмі Юзэф стаў сваім чалавекам нават у рэстаранах з аб'явамі: «Сабакам і палякам уваход забаронен». Ён навучыўся глыбока, у самых патаемных тайніках сэрца хаваць сваю нянавісць, свае пачуцці. Абходжваў свайго аса, паіў яго самым лепшым каньяком, пакуль у дупле старой сасны не апынулася схема-расшыфроўка аэрадрома і адной лётнай часці. Расшыфроўку мы накіравалі ў Цэнтр. А праз некалькі дзён у Кракаве з усімі воінскімі ўшанаваннямі хавалі абгарэлыя астанкі гітлераўскага аса. Ён загінуў у час масіраванага налёту савецкіх бамбардзіроўшчыкаў, не паспеўшы адарвацца ад узлётнай паласы свой «хейнкель».

Усю ноч палалі машыны на добра замаскіраваным аэрадроме, рваліся бочкі з бензінам. Вылі сірэны пажарных машын. Пра налёт Юзэф даведаўся ад прыяцеляў аса і некалькі дзён хадзіў імяніннікам.

(Працяг будзе)

Кансультацыя ЮРЫСТА

ПЫТАННЕ: Я наймаю кватэру ў прыватным доме. Гаспадар не хоча праводзіць неабходных рамонтаў, таму я, папярэдзіўшы ўласніка дома, перабудаваў печ і пол у кухні пакрыў лінолеумам. Уласнік не хоча звярнуць мне коштаў. Ці магу я вылічыць гэтыя кошты з платы за кватэру?

АДКАЗ: Паводле закона, дробныя рамонты, звязаныя з ужываннем кватэры, абавязаны праводзіць кватарант. Пабудаванне новай печы, калі старая да ўжытку не надавалася, не залічаецца да дробных рамонтаў. Гэта абавязак уласніка дома. Аднак рамонт пашкоджанняў і вымена сапсутых частак належыць да кватаранта, які абавязаны таксама папраўляць дробныя пашкоджанні падлогі, дзвярэй і вакон. Уласнік дома не мае абавязку пакрываць падлогу лінолеумам.

У вашым выпадку, калі печ не надавалася да ўжытку, а гаспадар адмовіўся паставіць новую, вы мелі права зрабіць гэта на яго кошт і маеце права адлічыць кошт ад платы за кватэру, аднак не можаце патрабаваць заплаты за лінолеум.

Дарагое Сэрцайка!

Пазнаёмілася я з хлопцам пару год назад. Пакахалі мы адзін аднаго. Часта сустракаліся. Цяпер ён працуе ў горадзе. У мінулым годзе ён прапанаваў мне жаніцца. Але мы вырашылі, што пажэнімся пад канец гэтага года. Надалей мы сябравалі. Аднойчы ён прыехаў з калегам сваім па працы і, відаць, яму нічога аб нас не сказаў. Так я пачала з імі абодвума размову па-сяброўску, бо інакш жа ж не выпадала. Але хлопец мой заўважыў, што я спадабалася яго сябру, які ўсё часцей пачынаў са мной размову. Ён быў вельмі незадаволены і выйшаў на хвіліну з хаты. Думала я, што вернецца, але ён пайшоў дамоў. А сябра яго застаўся і прасіў у мяне адрас, каб пісаць пісьмы. Хоць ён таксама парадачны і тактоўны хлопец, я не хацела б крыўдзіць свайго хлопца, якога сапраўды кахаю, і таму не дала адрасу. Так ён і паехаў. У горадзе яны жывуць разам на кватэры, і ён даведаўся адрас мой у майго хлопца і напісаў да мяне пісьмо. Я, хоць не хацела, вымушана была адпісаць. Праз нейкі час я сустрэлася са сваім хлопцам, ён вельмі пакрыўдзіўся на мяне, што я пішу да яго сябра пісьмы. Сустрэча наша была кароткай і мы нічога адзін другому не тлумачылі.

Парай, дарагое Сэрцайка, як мне весці сябе ў такім выпадку. Бо мне здаецца, што я тут ні ў чым не вінавата, а крыўджуся на яго, што ён нічога не сказаў сябру, а ён на мяне, што я пішу да таго пісьмы. Хто з нас вінаваты? Як гэта направіць?

Івона з Беластоцкага павету

Івона! Вінаваты тут вы абое: і твой хлопец і ты. Перш за ўсё твой хлапец павінен быў сказаць аб гэтым свайму сябру, калі выбіраўся да цябе ехаць, а па-другое, дык і ты павінна высказаць сябру свайго хлопца, калі той прасіў адрас, што няма патрэбы, бо вы сур'ёзна сябруеце і маеце намер пажаніцца. А сябра ж твайго хлопца аб нічым не ведае, дык не можна ж яму рабіць закідаў за тое, што ты яму спадабалася, або за тое, што ён піша да цябе лісты. Трэба табе было прынамсі напісаць аб усім у пісьме і прасіць, каб той больш не пісаў. Хлапец твой паўторна завініў у тым, што даў твой адрас сябру, а пры гэтым нічога не сказаў аб вашым сяброўстве. Дык вось бачыш, абое вы зрабілі вялікія памылкі, ды і надалей іх робіце. А калі вы думаеце аб супольнай будучыні, тады пастарайцеся хутчэй усё высніць. Пастарайся, Івона, арганізаваць сустрэчу са сваім хлопцам. Тады абое выясніце свае памылкі і аб усім скажаце сябру твайго хлопца. Але гэта можаце вы зрабіць толькі тады, калі сапраўды кахаеце адзін другога.

Жадаю ўсяго найлепшага!
Сэрцайка

ДРАМГУРТОК З САКОЎ

22 студзеня 1972 года драмгурток БГКТ з вёскі Сакі Бельскага павету арганізаваў выезд у Плёскі. З дому выехалі ў пяць гадзін вечара. Ехалі санкамі. Паганялі каня Янка Койлюк і Юзік Дамброўскі. Хаця на дварэ быў мароз, аднак ехалася вельмі весела. Усе жартавалі, а нават прабавалі спяваць. На месца прыехалі ў шэсць гадзін вечара.

Людзей была поўная зала. Была не толькі моладзь, але вельмі многа старэйшых. Нашыя артысты хутка пераапрануліся. Праграму распачала Тамара Паўлючук «Прывітальным словам» Віктара Шведа. У нашай праграме былі песні, гумары, скетчы, фельетоны і дзве п'есы: «Суд» — Галубка і «Вываражыла» — Генюша. Усе гледачы вельмі ўважліва прыглядаліся да таго, што рабілася на сцэне. Па тварах прысутных было відаць, што людзі вельмі задаволены. Найбольш ім спадабалася п'еса «Суд». Яна зрабіла на іх вялікае ўражанне. Праграма працягвалася дзве гадзіны. На заканчэнне была выканана песня пад загалоўкам «Наш сусед» у выкананні Ані Лазовік і Валі Дамброўскай. Да ўсіх песень на гармоніку акампаніраваў Коля Петручук. Нашыя артысты мусілі некалькі разоў выходзіць на сцэну, бо людзі гэтага дамагаліся. Пасля заканчэння праграмы Іра Нікалаюк — член нашага драмгуртка запрасіла ўсю моладзь на танцы. Забава працягвалася вельмі доўга. Было весела. Уся моладзь танцавала. Калі прыйшоў час збірацца дадому, нікому не хацелася ад'язджаць. Аднак, як гавораць, «каму ў дарогу — таму час». Колькі не гуляй, а дамоў ехаць трэба. Адным словам гэты вечар надоўга застанецца ў памяці. Гэта было ўжо нашае трэцяе выступленне.

Старшыня гуртка Міхась Шаховіч,
Сакі

ШАПТУХ БУДЗЕ БОЛЬШ

Жыхары Плёсак добра знаюць шаптуху Вераб'іху, што жыве на калёніі каля Ступнікаў. Яна амаль кожную нядзелю прыходзіць у плёскаўскую царкву памаліцца. Яна і памоліцца ў вёсцы, і заробіць. Кожны знае яе як знахарку і шаптуху. Бачыў я яе спосабы замовы. Старому чалавеку балела галава. Яна насыпала ў шклянку попелу з печы, акрунула шклянку хусткай і прыкладала гэтыя «кампрэсы» да галавы і адначасова штосьці гаварыла да Бога. Гэтая кабета ўжо даволі старая і ў апошнім часе захварэла. Тыя, што верылі ў сілу яе замовы, цяпер у чарзе стаяць, просячы ў яе і плацячы ёй за тое, каб перад смерцю пераказала спосаб замаўляння. Яна ахвотна гэта робіць. Я даведаўся, што ў Плёсках будзе цяпер шмат шаптух. Цяжка паверыць, што ў часы эпохі касмічных палётаў у нас у Плёсках папулярнасць здабывае знахарства.

Л.Л.,
Плёскі

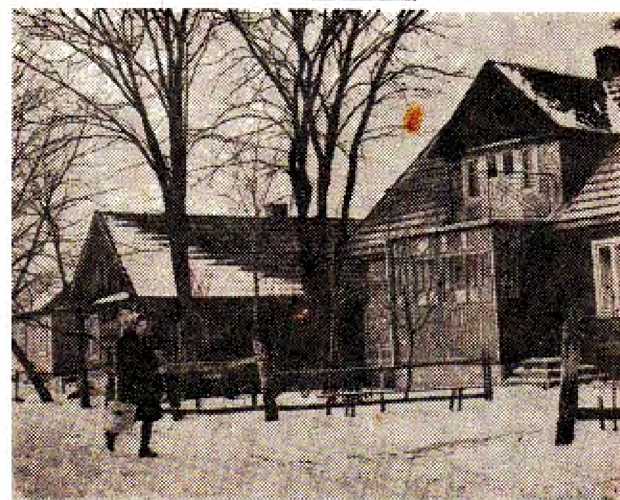

Вёска Катлы, Бельскага павету.
Фота Я. Цялушэцкі

Мы, жыхары Паўночнага Вострава, не атрымліваем своечасова «Нівы». Прыходзіць яна амаль заўсёды пасля нядзелі. Напрыклад, 23.I.72 г. не было яе нават у панядзелак, у той час калі ў Беластоку была ў пятніцу. Звяртаемся да вас, рэдактараў, каб вы вылавілі тых віноўнікаў, дзякуючы якім «Ніва» не даходзіць да нас своечасова. Інакш не будзем выпісваць вас.

Па просьбе жыхароў Паўночнага Вострава Мікалай Гурыновіч.

АД РЭДАКЦЫІ:

Даражэнькія, робім усё, каб «Ніву» выпускаць тэрмінова. Заўсёды ў чацвер заканчваем яе друкаванне, і ў пятніцу раніцай забірае яе «Рух» для распаўсюджвання. Калі яна не ўсюды даходзіць да чытачоў перад нядзеляй, віна ў тым выключна канкрэтнай пошты. І яе трэба за гэта біць. Вашу скаргу накіруем у адпаведным напрамку і думаем, што справа паправіцца. Калі не, паведамляйце нам, але ў ніякім выпадку не спыняйце падпіскі. Мы не вінаваты.

КІНО

ГАЙНАЎСКІ ПАВЕТ

Кляшчэлі

„Kaszabe" (polski), 29.II-1.III. „Słońce obcego nieba" (jugosł.), 2-3.III. „Martwa fala" (polski), 4-5.III.

Нараўка

„Jankes" (szwedzki), „Krwawa bajka" (jugosł.), 1-5.III.

Нарва

„Mały" (polski), „Lokis" (polski), 1-5.III.

Чыжы

„Na torze czeka morderca" (czeski), „Przeciw Wranglowi" (rumuński), 1-5.III.

Дубічы Царкоўныя

„Effi Briest" (NRD), „Kardiogram" (polski), 1-5.III.

Арэшкава

„Kanał" (polski), „Irena do domu" (polski), 4-5.III.

БЕЛЬСКІ ПАВЕТ

Боцькі

„Straszliwe skutki awarii telewizora" (czeski), „Los Golfos" (hiszpański), 1-5.III

Орля

„Prom" (polski), „Południk zero" (polski), 1-5.III.

Райск

„Niezawodni przyjaciele" (rumuński), „Spotkanie w Bajce" polski), 1-5.III.

САКОЛЬСК ІПАВЕТ

Крынкі

„Język zwierząt" (franc.), 29.II-1.III. „Człowiek z M-3" (polski), 2-3.III. „Kochana ciocia Sarika" (węgierski), 4-5.III.

Шудзялава

„Motodrama" (radz.), „Lokis" (polski), 1-5.III.

Янаў

„Siedem dziewcząt kaprala Zbrujewa" (radz.), 1-5..III.

СЯМЯЦІЦКІ ПАВЕТ

Нурэц

„Pustelnia Parmeńska" (franc.), „Prawdzie w oczy" (polski), 1-5.I I.

Мельнік

„Pożądanie zwane Anrdą" (czeski), 29.II.-1.III. „Kochałem cię" (radz.), 2-3.III. „Pod gwiazdą frygijską" (polski), 4-5.III.

Мілейчыцы

„Grawitacja" (jugosł), 29.II-1.III. „Wraki" (polski), 2-3.III. „Kobie a wąż" (ang.), 4-5.III.

ДУБРОЎСКІ ПАВЕТ

Сухаволя

„Kapitan Korda" (czeski), „Zbrodniarz, który ukradł zbrodnę" (polski), 1-5.III.

Новы Двор

„Pan Wołodyjowski" (polski), 1-5.III.

Hiва

Adres redakcji: Białystok, ul. Wesołowskiego 1. Telefony: red. naczelny 2-10-33, centrala 2-32-41 do 45. Warunki prenumeraty: miesięcznie — 2,40 zł, kwartalnie — 7,20 zł, półrocznie — 14,40 zł, rocznie — 28,80 zł. Prenumeratę przyjmują wrzystkie placówki pocztowe i listonosze. Wpłaty na prenumeratę indywidualną należy dokonywać na konto PUPiK „Ruch" Nr 102-7-161 NBP Białystok I Oddział Miejski. Na odwrocie blankietu należy podać okres prenumeraty i tytuł zamawianego pisma. Zamówienia ze zleceniem wysyłki za granicę przyjmuje — Przedsiębiorstwo Kolportażu Wydawnictw Zagranicznych „Ruch" Warszawa, ul. Wronia 23. Nr konta PKO 1-6-100024. Zamówienia z krajów europejskich jak i zamorskich należy kierować pod adresem Przedsiębiorstwo Kolportażu Wydawnictw Zagranicznych „Ruch" Warszawa, ul. Wronia 23.

BZGraf. Nakład 7216 E-3

Цяжкі лёс

ГУМАРЭСКА

Зноў мяне сёння крытыкавалі, што я парушаю закон, што ў канторы, якой я кірую, сваяк на сваяку сядзіць і сваяком паганяе. А ці падумалі гэтыя крытыканы, як нялёгка мне працаваць са сваякамі? Не, не падумалі і не знаюць аб тым, што гэта за пекла, калі і цесць, і цешча, і жонка пад маім кіраўніцтвам на працы, а я пад іх — дома. Можа, калі б толькі адны сваякі былі ў сваёй канторы, тады іншая справа. Але ж, акрамя сваякоў, у мяне і чужыя працуюць, а іх значна больш, чым сваякоў. А я, як кіраўнік, павінен калектыў выхоўваць ці не? Павінен! Вось і выхоўваю. Каму вымову, каго папярэджу, а каму і прэміі не дам. Усё па закону. І каб не кідалася ў вочы, што я сваякоў за парушэнні працоўнай дысцыпліны абыходжу, бываюць выпадкі, што і цесця, цешчу або жонку па галаве не пагладжу. Ой-ёй, што тут пачынаецца тады?

Цешчы месяц назад вымову даў. Было за што: ніколі яе на рабочым месцы не застанеш, вечна дзесьці па магазінах бегае. Пагалоскі ўсялякія ў калектыве пайшлі.

Перад тым, як падпісаць загад, я цешчы ўсё дома растлумачыў.

— Па мне, — кажу, — хоць ты зусім на працу не хадзі, але ж там чужыя людзі працуюць, а іх выхоўваць патрэбна.

Ледзь утаварыў. Згадзілася. Але калі ўбачыла загад на дошцы аб'яў, ледзь прытомнасць не страціла. А дома такі вэрхал падняла, што хоць вушы затыкай. І жонка ў слёзы кінулася, і цесць нахмурыўся.

А што было, калі я жонцы прэміі за месяц не даў! Таксама ў выхаваўчых мэтах. Ды і было за што. Дык яна ж і знаць нічога не захацела пра тыя мэты і пра тое, што я ёй кожны месяц большую прэмію выпісваў.

— Ага, ты мне прэміі не даў? Дык я табе цэлы месяц на аўтобус і на абед грошай даваць не буду...

І сапраўды, за ўвесь месяц ні капейкі не дала.

Вось бачыце, якое маё жыццё. А тут яшчэ ахвотнікі пакрытыкаваць знаходзяцца. Не, пэўна, усё ж збягу на другое месца куды-небудзь. Але ж і сваякі за мной туды пабягуць. Дзе ім будзе лепш, як не пад маім кіраўніцтвам?

А мне — цярпі...

А. Яцкевіч

НІЎКА

— *Хто матаў гэтую пражу?*

Галаваломка

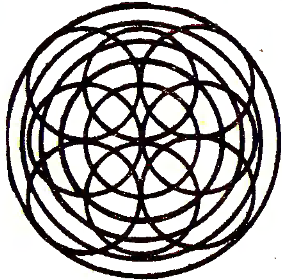

Колькі акружнасцей нарысавана тут?

Адказ на заданне з папярэдняга нумара:

		6	9	2		
	5	2	3	1	2	
4	6	3	1	5	3	2
8	1	7	5	5	3	7
	5	6	1	8	1	
		4	3	2		

СУСЕДКІ

— Да вас можна, суседачка?

— Калі ласка. Чым магу дапамагчы?

— Бачыце, да мяне прыйшло столькі народу... Ці не пазычыце пяць-шэсць крэсел?

— Ох, даражэнька, у мяне засталіся свабоднымі толькі чатыры цяжкія крэслы.

— Тады, можа, я пазычу вам чатырох гасцей?

ЗА МНОГА ЗАБАЎ

— Тата, можна мне сёння пайсці ў кіно?

— Нельга! Пазаўчора табе прышчапілі воспу, учора рвалі зуб, а сёння ты ўжо хочаш у кіно. Ці не занадта многа забаў за адзін тыдзень?!

ЖАРОБКА І ВЕРАБЕЙ

Няспешна неяк ля калёс
Жаробка хрумстала авёс.
Аднекуль скокнуў Верабей:
— Са мною будзе весялей...
Жаробка хмура:
— Цыц, лятун!
Пабеража свой лёс,
Бо сябрам будзеш ты датуль,
Пакуль тут ёсць авёс.

Г. Казак

ПАПЯРЭДЖАННЕ

У рэдакцыю адной эдзінбургскай газеты прыйшоў ліст чытача: «Калі вы неадкладна не перастанеце друкаваць анекдоты аб скупасці шатландцаў, то я ад заўтрашняга дня перастану пазычаць вашу газету ў суседа».

НЕ РАЗГУБІЛАСЯ

— Цётка, злазьце з воза, коням цяжка цягнуць угору, — сказаў дзядзька.

— А калі б вы свінню везлі, дык таксама б ёй загадалі злазіць з воза? — абурана спытала цётка.

УЖО ВЫСАХЛА

— Пятрусь, я ж цябе прасіла памыць падлогу!

— Дык я ж, мама, памыў!

— А чаму ж не відаць, што яна памыта?

— Бо ўжо высахла!

— *Вось бачыш, Пеця, як добра, што мы ўзялі лыжы.*

ДЫПЛАМАТЫЯ

Адна маладая дзяўчына раіцца з маткаю:

— Ведаеш, мама, якраз сёння Алесь прыдзе да нас. Калі ён папросіць маёй рукі, як мне паступіць?

Маці некалькі хвілін думае, а потым адказвае:

— Мабыць, так: калі ён у вялікім захапленні і моцна нецярплівы, дык ты папрасі некалькі дзён, каб падумаць, але калі ён табе здаецца нерашучым, дык неадкладна кідайся яму на шыю і прымай прапанову, бо яшчэ, барані божа, перадумае!..

ШТО ПАДУМАЎ

— Уяўляю сабе, якія страшныя падазрэнні зарадзіліся ў тваёй галаве, калі я знікла на два дні з дому.

— Так, я адразу падумаў, што ты вернешся.

ПЕСНІ ПА ЗАЯЎКАХ

Па просьбе Наталіі Раманюк з Бельшчыны змяшчаем беларускую народную песню:

ОЙ, ЛЯЦЕЛІ ГУСІ

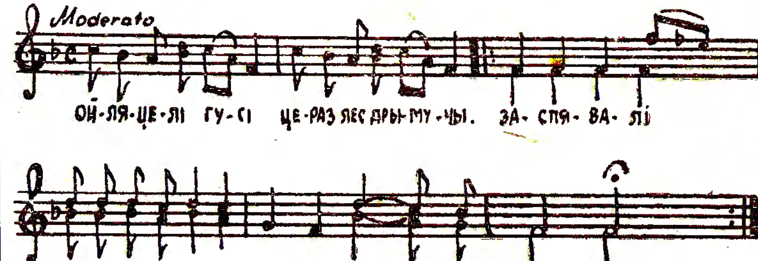

Ой, ляцелі гусі
Цераз лес дрымучы.
Заспявалі маладыя рэкруты,
Да прыёму йдучы.

А ў нядзелю рана
Сталі іх здаваці.
Адкуль бралась шэрая
зязюля,
Стала кукаваці.

Гэта не зязюля,
Але родна маці,
Прыйшла яна да прыёму
Сына выручаці:

— Эх да вы, прыёмшчыкі,
Вы добрыя людзі.
Адпусціце вы майго сыночка
Дадому рабіці!

— Мы тваёго сыночка
Дадому не пусцім.
Мы дадзім яму ў рукі
вінтоўку,
Будзе ваяваці!

А па родным сыне
Матка з бацькам плача,
А па бедным сіраціне
Чорны воран крача.

З савецкага гумару

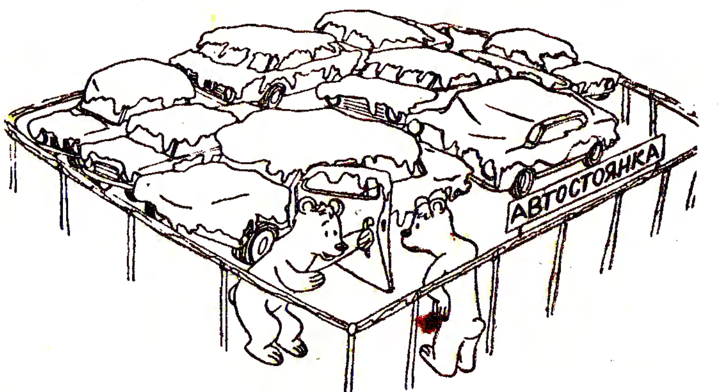

— *Можаш смела залягаць, да вясны ніхто не патурбуе!*

КАНСУЛЬТАЦЫЯ ДАРАМ

Адзін лекар — ларынголаг не любіў, калі да яго звярталіся за парадамі па-за клінікай. Нейк на банкеце пані, што сядзела побач з ім, спытала:

— Скажыце, доктар, што вы робіце, калі моцна прастуджаны?

— А гэта ўжо як калі, — адказаў той, — часам кашляю, часам чхаю.

ХТО ЁН?

Памочнік шэрыфа:

— Шэф, ён прызнаўся!

— Ідыёт, вы замест падазраванага дапытвалі пацярпеўшага!

СКАНДАЛ

Кастусь уваходзіць у рэстаран і голасна гаворыць:

— Афіцыянт, хутка суп, пакуль не пачаўся скандал!

Афіцыянт прыносіць суп. Кастусь з'ядае яго і гаворыць:

— А цяпер хутка біфштэкс, пакуль не пачаўся скандал!

Афіцыянт прыносіць, Кастусь з'ядае біфштэкс і крычыць:

— Хутчэй марожанае, пакуль не пачаўся скандал!

Калі ён з'ядае марожанае, афіцыянт з цікавасцю пытае:

—А цяпер вытлумачце, калі ласка, чаму павінен пачацца скандал?

— А ён зараз і пачнецца, — адказвае Кастусь. — Справа ў тым, што мне няма чым расплаціцца.

НАЗВАЎ

— Прабачце, як бы вы назвалі чалавека, які ўвесь час сядзіць на чужым капелюшы?

— Я назваў бы яго нявыхаваным хамам, дурнем...

— Дык вы сядзіце на маім капелюшы.

ХЛУСІЦЬ НЕ БУДЗЕ

Бацька — адвакат:

— Янка, калі мама спытае цябе, колькі я выпіў тарэлкі, дык ты скажы...

Хлопчык:

— Хлусіць я не буду, але на падставе існуючых паміж намі сваяцкіх сувязей я магу адмовіцца даваць паказанні.

ШТО ПОТЫМ?

Дырэктар выклікае начальніка аддзела кадраў і загадвае яму:

— Знайдзіце на нашым прадпрыемстве маладога, здольнага і ініцыятыўнага чалавека, які з цягам часу мог бы заняць маё месца.

— А потым?

— Як толькі вы яго знойдзеце, неадкладна звольніце.

КОЛЬКІ?

Малады чалавек пытае ў дзядулі, які едзе з ім у адным купе:

— Далёка едзеце, дзедку?

— На сустрэчу аднакласнікаў!

— А колькі вам год?

— Дзевяноста восем.

— Відаць, ужо нямнога засталося ў вас аднакласнікаў?

— Так, апошнія пяць год я збіраўся адзін...

Курёзы

МАРСІЯНЕ

Адна радыёстанцыя горада Буфало (штат Нью-Йорк, ЗША) раптам паведаміла, што паблізу ад гэтага горада высадзіўся дэсант марсіян. Затым дыктар пачаў усхвалявана чытаць урыўкі з рамана Герберта Уэлса «Барацьба светаў», тэкст якіх быў крыху «падпраўлен», каб стварыць незямных істот. Гэта быў стары тэкст аналагічнай радыёінсцэніроўкі, якая перадавалася яшчэ ў 1938 годзе ў Нью-Йорку. Тады гэта перадача выклікала такую паніку, што некалькі перапалоханых абывацеляў скончылі самагубствам. Цяпер ахвяр не было. Аднак многія радыёслухачы паверылі ў «дэсант марсіян». Адны пачалі званіць у паліцыю, каб даведацца, якія яна прымае меры, а некаторыя лаялі па тэлефоне іншыя радыёстанцыі за тое, што яны празявалі гэту важную падзею.

САМЫЯ СТАРАЖЫТНЫЯ

Французскім археолагам удалося знайсці на захад ад Адыс-Абебы на беразе ракі Амо самы стары на зямлі інструмент, які створан рукамі чалавека. Гутарка ідзе аб вострым нажы з кварца, якому, паводле падлікаў вучоных, 2,2 мільёна гадоў. Тут жа былі знойдзены чалавечыя зубы, якім паўтара мільёна гадоў. Ёсць падставы меркаваць, што раён ракі Амо быў заселен каля 3,3 мільёнаў гадоў назад. Гэта азначае, што яго жыхары — самыя старажытныя з усіх вядомых чалавецтву насельнікаў нашай планеты.

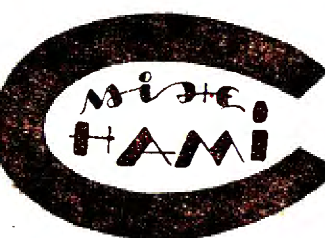

Апладысменты — знак удзячнасці лектару. Часам за тое, што пакінуў трыбуну.